

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . . . 6 ft.
 Fél évre . . . 3 ft.
 Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető küldemények a szerkesztőnek, anyagiak a lap tulajdonosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10 kr., többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyiltér sora 25 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetésnél 30 kr.
 A hirdetések Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomtatás és a szerkesztőnél fogadtatnak el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Zombor, június hó 4.

Ma már olyan szerencsésebb viszonyok között él a vidék is, hogy nem kell éppen mindenért Budapestre rándolni. Ami feltűnést kelt Pesten, azt többnyire lehozzák a vidékre is, sőt ha külföldi hírességek jönnek országunkba, ezek is veszik a fáradságot maguknak, hogy nagyobb városainkat felkeressék. Távoznak azután dicsőséggel és sok pénzzel.

Haszonjár a fővárosi művészek vidéki utja mindkét részre nézve. Erkölcsi és anyagi sikerrel a művész, fejlesztő hatással a publikum részére. A közönség méltán tekint egy-egy művészre úgy, mint a közművelődés terjesztőjére.

Megyénk városai közül hozzáférhetőségénél s vagyonosságánál fogva Szabadka van azon helyzetben, hogy legelőször láthatja vagy hallhatja mindazt, ami a fővárosban feltűnést keltett. S a művészek is szívesen keresik fel Szabadkát, ahol mindig igen jól érzik magukat. Így Szabadkán nem mulik el pl. színi idény, hogy több fővárosi művész ne rándulna le oda s hogy az ugynevezett „picce de succes“-ket a saját színpadukon ne láthatnák.

Hogy ne menjünk nagyon messzire vissza, hallották Szlavianszkyékát, Reményit, Jászai Mari-tól már régebben — a színi idény alatt — Medeát s az oly óriási feltűnést keltett Elektrát, mellyel Sophoklesnek általa nem is álmódott siker aratott kétezer év múlva, még a laikus közönség előtt is.

Zombor ebben a tekintetben rendszerint a rövidetbul huzza. A legnagyobb ritkaságok közé tartozik, ha egy művész ellátogat hozzánk. És miért? Talán publikumunk nem elég intelligens, vagy nem tudna lelkesedni a szép iránt? Dehogy nem. Vagy talán a művészek félnek Zombortól? Ez sem áll, mert ahogy felkeresik Szabadkát, úgy az a kis utkülömbőség se tenne sokat s eljőnnének Zomborba is.

Az első és legnagyobb baj az, hogy kicsi a színházunk, a második, hogy bizony — a hivatalnok osztályon kívül — alig van színházlátogató publikumunk, harmadszor — valljuk be őszintén — egy kicsit hidegvérűek, flegmatikusak is vagyunk s rendszeren alig mer valaki olyan akcióra fogni, ahol biztosan merhetne számítani

az egész közönség támogatására, faskónak pedig nem igen szereti magát senki sem kitenni.

Hisz ez a három körülmény egészen elégséges arra, hogy Zombor ezen tekintetben ne álljon az első helyen.

A színház kicsiségén — természetes — ez idő szerint segíteni nem lehet; ez meg összefügg azzal, hogy nincs színházlátogató publikumunk, ezt pedig egészerre teremteni nem lehet. Marad a harmadik körülmény. Ezen már lehetne segíteni.

Nem akarjuk azt mondani, hogy színügyi bizottságunk elzárkóznék a művészi érdekek támogatására, hanem azt, hogy kötelessége dacára is ha kérnek tőle valamit, meg szokta adni. De ez nem elég.

Mert nem elég, hogy legyen egy testületünk, mely nem gördít akadályokat a művészet terjedése elé, sőt az sem elég, ha passzív közreműködik annak terjesztésén: olyan egyesületre van Zomborban szükség, melynek feladata lenne városunk művészeti érdekeit aktív, aktív működéssel előmozdítani.

Ennek az egyesületnek a feladata nem abból állana, hogy actióba lépne, ha arra felszólítatják, hanem abból, hogy kötelessége lenne mindig kezdeményező lépéseket tenni oly irányban, — hogy Zombor intelligens közönsége, őt méltán megillető művészeti élvezetekben részesüljön.

Művészet vagy színészet pártoló egyesület alakításának szükségességét értjük. A kérdés bővebb taglalása nem célja e soroknak — más alkalommal meg fogjuk azt tenni — most csak megpendítjük.

Zombor művészeti érdekeinek még ma egyéletesi támogatásra van szüksége.

Mindez a híres tragikának Jászai Mari asszonynak itteni szereplésével kapcsolatosan jut eszünkbe.

Későn ugyan, de mi is hozzájutottunk egyszer — hosszú idő óta — igazi műélvezethez. Lapunk más helyén emlékezünk meg Jászai Mari vendégszerepléséről. De e helyen sem mulasztjuk el azok őszinte köszönetét fejezni ki, akik Medeát és Elektrát látták, akik látták Jászai hatalmas, szívet-lelket megrendítő alakításait s akik móhon szívták be magukba ugyszólván páratlanul álló művészetének nyilatkozását.

Jászainak vagy Csókának jutott-e eszébe

Zomborba jönni, nem tudjuk: mindenk felett köszönet, hogy láthattuk.

És a publikum? Bizony ez a mi zombori közönségünk nem tette meg a kötelességét. Mert amikor oly művész vendégszereplésére alkalmas mint Jászai, üres helyeket látunk — pedig úgy volt Medea előadása alkalomával — akkor könnyen megtaláljuk okát annak, hogy művészi szempontból miért kénytelen Zombor oly kevéssel megelégedni.

A rendezés volt-e a hibás, vagy a publikum közönyös? Nem keressük.

De egy bizonyos, hogy ha Zomborban van ma színpártoló egyesület, hát minden másképp történt volna.

Ez az egy eset is eléggé meggyőző arra, hogy színpártoló egyesület alakítása feltétlenül szükséges, ha adunk valamit Zombor művészeti reputációján felül a saját nemesebb élvezeteinkre.

S mert meg vagyunk győződve, hogy az illetékes tényezők a szívükön hordják városunk művelési érdekeit, nem késhetnek ez eszme megvalósításával.

Uj rend a szegedi államfogházban. Közönségünk érdekel bennünket az a sokat emlegetett szegedi „államfogház“, a hová városunkból különösen, de a vidékről is el-ellátogatnak a fiatalság vérmesebb tagjai üdülni. A miniszter a napokban új házszabályokat küldött az államfogháznak. A régi két pontban eltér. Az egyik az, hogy az államfogházokat május 1-től október 1-ig naponként esti 9 órakor zárják el külön-külön a cellákba; október 1-től május 1-ig pedig esti 7 órakor. A másik új pont a bor bevitelét korlátozza: félliter borral többet nem szabad ezentúl az étkezésnél használni. A miniszter azért tette a nyári napokon későbbre a lecsukás idejét, mert az államfogház oly szerencsétlen talajon van építve, hogy ott az egy tamariszkon kívül minden növény kiég. A cellák sötét barlangok. Az udvar kopár sivatag. A forró napok a melegebb napokban az egész épületet áthatja s így az államfogházok egészségére valószínűleg jótétemény az, hogy az esti hűvösséget az udvarban élvezhetik. Ami a borbevitel megszorítását illeti, hát bizony már elmúlt az a kor, melyben így büntették meg a foglyokat s különös ez a megszorítás éppen az államfogházban, ahol intelligens emberek vannak, kik a borral visszaélni nem szoktak.

Körrendelet. Az igazságügyminiszter valamennyi kir. törvényszékhez és járásbíróshoz, valamint az összes kir. táblához és a kir. kuriához a következő rendeletet intézte: „A kir. bíróságok gyakran terjesztik fel hozzám a Bosznia és Hercegovina területén eszközölt kézbesítést igazoló vevényeket oly megkereséssel,

A „BÁCSKA“ tárcája.

Apró versek.

Irta: Rudnyánszky Gyula.

I.

Boldog poéta.

Boldog poéta! verseit
 Mindenfelé jól ismerik;
 Könyvét sokan betéve tudják,
 Vagy minden este végig futják.

S e nagy hatásnak mi a titka?
 Im' itt előttem könyve nyitva!
 Biz azt ismerni nem nehéz . . .
 Nagy érdem, ha a vers — kevés.

II.

Blaha Lujza asszonyának.

(„Jézus“ című könyvemmel.)

Mulandó fénye az örökkévalónak,
 Hallhatatlan bája röpke dalnak, szónak,
 Igézetes eszmény — tűnő pillanatra,
 Mely semmiből támad egy napról másnapra:
 Ez a te varázsd, ez a te művészeted;
 Isteni erőd van, mégis meghal veled!
 Zokogni szeretnék, a mikor csodállak:
 Öröksépet alkotsz a — mulandóságnak.

III.

A gavallér.

Varróleányka és gavallér
 Szeretik egymást s boldogok.
 De válni kell . . . tűnő az ábránd!
 Az úrfi megy . . . a lány zokog.

A hü lány bizik kedvesében
 S ez őt lerázza mint sarat . . .
 Szegény bukott lány — megvetett lesz,
 S az úrfi — gavallér marad!

IV.

A lúd és a divatbáb.

Nagy vízben egy lúdat látok:
 A helyett, hogy úsznék — gágog.
 Addig gágog botorúl,
 Míg a vízbe belefűl.
 A parton meg egy ficsúr,
 Ki szép nőknél szemet szúr,
 A helyett, hogy kacsingatna, —
 Megszólat az istennadta!
 Vajjon melyik ostobább:
 A lúd? vagy a divatbáb?

FÜRTI ADOLÁR TRAGÉDIÁJA.

Irta: Rudnyánszky Gyula.

Ki volt, vagyis helyesebben mondva, kicsoda Fürti Adolár?

Oh minő kérdés! Hát nem ismernétek nevét? Nem olvastátok műveit? Fürti Adolár: költő, még pedig a javából. Mert haja kócos, szemei savószínűek és folyvást a csillagokat keresik, arca sápadt és himlőhelyes, fülei nagyok és fejtől messze elállók, ruhája kopott, nyakkendője nincs, zsebei mindig tele vannak — legújabb költeményeivel . . . szóval, Fürti Adolár született költő.

De a világ oly nyomorult és az emberek oly gonoszak és irigyek, hogy a nagy szellemeket elfojtják, üldözik, megtagadják. És mert „a költő és sorsharag egy-egy anyaméhéből született“, — bizony szegény Fürti Adolár kénytelen éjjeli álmát és a hajnal biboros órait megrabolni, hogy lantját pengethesse, nappal pedig, hogy a hitvány gyomor örökös korgását megszüntesse, bojtárokodik egy uszorás ügyvéd irodájában.

Kivülre még négyen dolgoznak az irodában. Köznap, földhöz ragadt, ösztövért lelkek mind a négyen, egyebet se tudnak a paragrafusoknál és az ő magasán szárnyaló szívét egyáltalán nem képesek megérteni.

Nem is igen érintkezik velök. Ha elvégzi a dolgát és várakoznia kell újabb munkára, nem áll össze „kollegáival“ (oh, mily mulandósága e szó költői hivatásá-

nak!), hanem felborzolja haját, homlokára teszi bal kezét és várja az ihlet percét. Ilyenkor szemé homályosul és lelke megvilágosodik. S midőn érzi a múza közeledését és ujjait versláb mérésre csucsorítja, ah még egy pillanat és a múza csók ott égne homlokán, ha közbe nem szólna az irodavezető:

— Fürti ur, kapja le gyorsan ezt a visszakereseti viszonzólevelet.

Oh átkozott végzet! Visszakereseti viszonzólevelet kell másolnia, midőn talán lírai költészetünk egy remek gyöngyével gazdagíthatná az irodalmat!

De az irodalom (és még inkább a divatlapok szerkesztőinek) végtelen szerencsésjére, a hivatalos órák nem tartanak örökké, Fürti Adolárnak „út“ a „szabadulás perce“: midőn lerázza a hétköznapiaság porát és oly helikoni gyönyörök rózsás felhőibe merülhet, mely gyönyörök megédesítik életének „keserű poharát“ és elűzik lelkéről az öngyilkosság eszméjének sűrű ködét.

Mindenekelőtt baba roban és leírja legújabb költeményét, melyen a hivatalos órák alatt folyvást vajdúva kotlott. Azután hangosan felolvassa, majd lelkesedve elszavalja a tükör előtt, szíve fölét rejti a többi „kiadatlan gyöngyszem“ közé és megy a — színházba. Tulajdonképpen csak a színház elé; de képzelődés oly élénk, hogy annyi, mintha ott benn lenne s páholyból nézné az előadást, bátran mondhatom tehát, hogy a — színházba megy.

Rendszeren a legelső vendég. Odaáll ahhoz a hátulsó kapuhoz, melyen a művészek és művésznők járnak föl az öltözőjükkbe, odaáll és várja — őt.

Igen — őt, lelke ideálját, az égi lényt, a világ legszebb asszonyát, a legtekélyesebb nőt, akinek költeményeit írja. Mert hát ez az „ő“ senki más, mint a színház ünnepelelt primadonnája, Rózsánczi Amanda, aki különben egy öreg mágánának a kedvese, fényes palotában lakik és a holdvilágfaló diurnistát soha észre nem veszi. De ez Fürti Adolár csöppet se zavarja abban, hogy ne álmódózzék „róla“, ne írja „hozzá“ dalait és ne legyen boldog „vele“.

Mikor a szép „ő“ egy-egy gavallér karján kacérkodva belebeg a színház kapuján, Fürti áhitattal rebegé:

hogy ezek a Magyarország területén érvényben álló törvénykezési rendtartás határozatainak megfelelőleg, az illető felek névaláírásaival is elláttassanak. Ilyen megkeresések nem teljesíthetők, mert Bosznia és Hercegovina területén a kézbesítés csak úgy eszközölhető, a mint ezt az ott érvényben levő polgári perrendtartás előírja. Miután pedig a kézbesítés végett megkeresett külföldi bíróságok — külön nemzetközi megállapodás hiányában — oly módon teljesítik a kézbesítést, miként azt saját törvényeik rendelkeznek: nem forog fenn annak lehetősége, hogy a bosznia és hercegovinai bíróságokhoz a végből intéztesse megkeresések, hogy a hivatalos iratok kézbesítését tanúsító kézbesítési bizonyítványt azon féllal is aláírassák, a kinek a hivatalos irat kézbesített.

Vojnits István beszéde

— a képviselőház június 2-iki ülésén. —

A hódásghai kerület orsz. képviselője, dr. Vojnits István, a képviselőház június 2-iki ülésén nagyszabású beszédet mondott, mely a többség általános helyeslésével találkozott. Midőn örömmel fejezzük ki megyénk egyik képviselőjének szép sikere felett, ide igtatjuk a „Nemzet“ és az ellenzéki „Pesti Napló“ megjegyzéseit.

A „Nemzet“ így ír:

„Az első szónok Vojnits István volt, ki általános figyelem és a szabadelvű párt helyeslése között fejtegette a kinevezési rendszer előnyeit; ama reményének adott kifejezést, hogy a közigazgatás államosítása a nemzetiségi kérdést békésen fogja megoldani s a nemzetiségek beolvadását a magyar nemzet testébe elő fogja segíteni, így reméli, hogy a közigazgatási reform létesíteni fogja az egységes nagy Magyarországot.“

A „Pesti Napló“ a beszédhez a következő elismerő szavakat fűzi:

„A vitát a törvényjavaslat mellett Vojnits István kezdte, a ki mai beszédével belépett a kész parlamenti szónokok sorába. — E kiváló tehetségű szónok egyike volt azoknak, kik a közigazgatási bizottság tárgyalásai alatt szakismeretük s önállóságuk által kitűntek. Mai beszéde is mindezen előnyököt magában hordta, ki egészítve azokat az ifjú szónok férfias, meleg és rokonszenves előadásával. A képviselőház nagy érdeklődéssel hallgatta Vojnitsot, s gyakori tetszésnyilvánításokkal kísérte beszédét, s végül sokan megratulálták a szónokot, ki mai beszédével határozottan pozíciót foglalt s biztosított magának.“

Magá a beszéd szószerint így hangzik:

Vojnits István: T. ház! Nem szándékozom a t. ház kegyes türelmét hosszabb időre kikérni, mivel jól tudom azt, hogy ily nagy fontosságú és életbe léptével elvi jelentőségű fogva messzemenő kihatással bíró törvényjavaslat tárgyalásánál, annak minden egyes előnye és hátránya, országunk legelső és legilletékesebb tagjai részéről a kellő méltánylás és elbírálásban részesül, miért is csak arra szoritkozom, hogy szavazatomat pár szóval röviden indokoljam.

Magam is abban a szerencsés helyzetben voltam, hogy a vármegyénél, mint annak választott tisztviselője, a közügyek terén szolgálhattam és így teljes meggyőződéssel állhatom, hogy amaz egyes iratok és újságokban gyakran hangoztatott állítás és vád, amely lassankint a közönség nézetévé is vált, mintha közigazgatásunk menete választott tisztviselők mellett oly rossz, elhanyagolt és megtérhetetlen volna, hogy kedvenc kifejezésük szerint ez egész ázsiai állapotot teremtett — ha nem is téves, de mindenesetre túlhajtott és pesszimistikus álláspontnak felel meg. Megengedem, hogy közigazgatásunk nem mindenben felelt meg a modern állam követelményének, de ebben egyrészt oka van annak is, hogy a tisztviselők sok oly teendőket ellátásával bíztak meg, melyek nem voltak szorosan véve közigazgatási ügyek és ez által idejüket annyira igénybe volt véve, hogy tekintve létszámuk csekély voltát, a legmegfizettebb munka és szorgalom mellett sem felelhettek meg a kívánt teendőknek; ehhez járult, hogy állásuk nem lévén

állandósítva, legnagyobb részét átmenetinek tekintették e pályát és így tehetőség, kipróbált hivatalnok kar nem alakulhatott.

De meg t. ház, legyenek a tisztviselők akár választottak, akár kinevezettek, a hibákat teljesen egyik esetben sem fogják elosztani; hisz a törvényhozásnak ép egyik főkötelessége az, hogy a körülmények és viszonyokhoz mért változtatásokat és javításokat kereszttel vigye és ép ez ad e törvényjavaslatnak is jogosultságot — mivel megvallo, ha az államosítás csakis azon intencióból szándékoltatott volna, hogy választott tisztviselők mellett jó közigazgatás nem képzelhető, ugy dacára annak, hogy magam is az államosítás híve vagyok, igen megfontolandónak tartottam volna, vajjon ez elégséges indok-e egy ily régi, lényünk és vértünkbe beolvadt intézménynek az átalakítására.

Régtől fogva belénk oltott meggyőződésünké vált az a gondolat, hogy a magyar állam, Magyarország legerősebb és legsarkalatosabb védbástyáját a vármegyék képezik és ép azért minden egyes oly intézkedést, amely a vármegyének még oly csekély mérvben, a kor kívánalmainak megfelelő átalakítását célozza, a leghatározottabban visszautasítottunk és annak, habár káros jogait és felszégkinövéseit féltékenyen őriztük. És ez, t. ház, sok tekintetben helyes és indokolt eljárás volt a múltban, amidőn éppen abból a szempontból, hogy sokszor évekig országgyűlés nem hivattott össze, a megyének nemcsak joga, de kötelessége is volt felügyelni arra, hogy a kiadott kormányrendeletek törvényes alapokon nyugosznak-e, vagy sem és a mennyiben azt az ország közjogával összeegyeztethetőnek nem találta, annak kereszttelvitelét saját választott tisztviselői által megakadályozhatta, mi által kétségtelenül az országnak nagy és maradandó szolgálatakat tett.

És ha én ez álláspontot foglalnám el és azt tartanám még ma is a közigazgatás egyik főcéljának, hogy az államhatalommal szemben, felügyeletet gyakoroljon, ugy talán meghajolnék a tuloldal álláspontja előtt, de szerény nézetem szerint ma már, midőn a felelős parlamenti kormány.

Uray Imre: Felelős? Kinek?

Csanády Sándor: Bécsnek! (Derűtlenség. Halljuk! Halljuk!)

Vojnics István: Nézet dolga; én azt hiszem, hogy csak nekünk felelős és sajnálatosnak tartom azt, ha némelyek azt hiszik, hogy felelős parlamenti kormányunk éppen csak Bécsnek felelős, mert tiszta meggyőződésem szerint az senkinek másnak, mint egyedül a magyar parlamentnek felelős. (Élénk helyeslés és tetszés a jobboldalon, zaj a szélső baloldalon.)

Mondom, ma, midőn a felelős kormány, a parlament és a sajtó a legélesebb ellenőrzést gyakorolják alkotmányunk minden egyes — nemcsak sarkalatos — joga felett, akkor a közigazgatásnak többé nem ez a főcélja, hanem igenis az, hogy az egységes Magyarország teremtését elősegítse, mi csakis úgy érhető el, hogy az államhatalomnak az állam érdekében mentül nagyobb befolyás biztosítsák, a tisztviselők állásának és jövőjének biztosítása mellett, a közigazgatás gyors menete elérjék és a közszabadság biztosítékai mellett az önkormányzatnak, saját belügyeiben mentül nagyobb tér adassék.

A tisztviselők kinevezése által az államhatalomnak mindenesetre nagy előny és jog biztosítatik, és az által, hogy minden egyes, nemcsak jurisdikcióval felruházott, de még az alantosabb állások is általa töltenek be, meg van adva a mód arra, hogy ide oly egyéneket válasszon ki, akik az ország, az állam érdekeinek a legjobban, a leghívebben felelhetnek meg.

A főispán által — kinek a jelen törvény szerint nemcsak a székhelyen kell laknia, de azonkívül töle elméleti és gyakorlati képzettség is kívánatik, — és kit mint felügyelő és ellenőrző közeget, a mai viszonyok közt okvetlenül fentartandónak vélek, meg van adva a jog arra, hogy nemcsak a kinevezett hivatalnokok felett a kellő ellenőrzést gyakorolja, hanem egyuttal az is, hogy felügyeljen arra, hogy az ügymenet gyors és egyöntetű legyen.

Sokan azt mondják, hogy e kinevezés által a nemzetiségi aspirációknak sokkal tágabb tér biztosítatik és azok sokkal könnyebben jutnak kinevezés által hiva-

talba, ott esetleg államellenes mozgalmakat is kezdeményezhetnek.

Ezzel szemben kénytelen vagyok annak az álláspontomnak adni kifejezést, hogy az esetben, ha az illetők azt látják, hogy a jogszolgáltatás minálunk minden egyévre nézve teljesen egyenlő, igazságos és gyors; ha tapasztalják, hogy a náluk levő erők és tehetségek — a helyes működési körükre jól megválasztva — szintén kellő méltánylás és figyelemmel részesülnek, és állásukat az államnak, nem pedig az egyes körök behatásának köszönhetik, ugy ez nem azt fogja eredményezni, hogy ők tőlünk távolodjanak, hanem belátva az állam méltányosságát és igazságosságát, azok közeledését és beolvadását fogja eredményezni. (Ugy van! Ugy van! jobbfelel.)

Az esetben pedig, ha a nemzetiségek netalán jogos és indokolt igényeiken túlterjedve — az államhatalom és rend fölbontását veszélyeztetnék, nem kételkedem egy pillanatig sem, hogy legyen bármely kormány a polcon, vasmarokkal fog ez üzemek közé nyulni, a legerősebb és legmesszemenőbb intézkedéseket fogja azok elfojtására megtenni és nem lesz parlamentünknek egy tagja sem, ki ez intézkedéseket osztatlanul nem helyeselné! (Helyeslés jobbfelel.)

Abban ugy hiszem mindnyájan egyetértünk, hogy a közigazgatás gyorsasága, pontossága és szabatosága csakis úgy érhető el, ha az ország törvényei, a kiadott rendeletek mindenütt hason szellemben intézettek el és ha azokra sem egyéni, sem helyi érdekek befolyást nem gyakorolhatnak. Maga a közigazgatás pedig ma már ép oly fontos és kiható ügykörrel ölel föl, hogy azt dilettantizmussal kellőleg teljesíteni nem lehet és ép azért kell, hogy eme pálya is életelnek tekintessék, hol a kellő szorgalom mellett a kellő előmenetel és dotáció is biztosítottatik. Már pedig kérem az igen t. tuloldal amaz igen tisztelt és nagyrabecsült tagjait, kik oly föltétlen hívei a választási rendszernek, vajjon mi által van e cél jobban biztosítva, — az által-e, hogy az a tisztviselő egy uralkodó pártnak köszönheti állását, vagy, ha kineveztetett?

Az által-e, ha tudja, hogy minden évben a bizottsági tagok vezetőinek szeszélyétől függ hivatalban maradása, vagy ha azzal a tudattal bír, hogy állásából csak a bírói vagy fegyelmi uton mozdítható el? Az által-e, ha tudja, hogy hű és pontos szolgálatai dacára 6 év múlva nyugdíj nélkül elveszti állását, vagy ha tudja, hogy szolgálatai után, muunkaképtelenség esetén, az által, kinek szolgálatában idejét eltöltötte, gondoskodva lesz?

Már engedelmet kérek, én azt hiszem, hogy a mérleg serpenyője ez esetben mégis csak a kinevezés felé fog hajolni és nagyobb biztosítékok látok ebben, mint a választásban. (Helyeslés jobbfelel.)

De mert e javaslatnak a főcélja a közigazgatás javítása, azért engedelmet kérek, hogy a csak tájékoztatás végett benyújtott költség előirányzatra is pár észrevételt tegyek. Én ugyanis t. ház abban a nézetben vagyok, hogy ha mindama feltételeket megadjuk, melyek a jó közigazgatás szervezéséhez okvetlenül szükségesek, ugy kell gondoskodnunk arról is, hogy e tisztviselők oly anyagi viszonyok között legyenek, hogy az élet fentartásához szükséges nehézségekkel ne kelljen nekik küzdeniök, hanem az állam igenis megadja nekik a módot arra, hogy teljes odaadással hivataluknak szentelhessek idejüket.

Már pedig, amint nemcsak kielégítőnek, de a mai viszonyokhoz mérten sok tekintetben igen is kedvezőnek látom a központi tisztviselők dotációját, ép oly csekélynek és rosszul javadalmazottnak kell a külsőtisztviselőköt tekintenem; nem látom közöttük a kellő arányt, mert nézetem szerint előmenetelnek nem azt tekintem, ha valaki szolgabíróból jegyzővé lesz, hanem megfordítva és ennek, már mint a szolgabírónak, ki jurisdikcióval is fel van ruházva, mindenesetre nagyobb fizetés jár, mint egy jegyzőnek, — különben ezt csakis megjegyzésként bátorodom említeni, majd ha erről szó lesz, lesznek bátor álláspontomat jobban kifejténi.

Az önkormányzat sarkalatos jogának sohasem tekintetem a tisztviselők választását, hanem igenis azt, hogy saját belügyeiben, a helyi viszonyoknak legjobban megfelelően határozzon, e határozatok végrehajtására feltelgyeljen, politikai hatáskörét gyakorolhassa és hogy saját

E kék szemek, e sárga haj,
Ezek szűlik zöld gondolatimat,
Mert e színek törvénye az,
Hogy kék és sárga együtt zöldet ad.

És mikor az imádtott ideál tán éppen valamelyik szerencsés dandynek osztogatja csokjait, öleléseit, Fürti a befüggönyözött ablakok alatt ácsorog és „érzi az ő szenvedélyes csókjainak bűvös nektárját ajkai epedő tüzével összeforjni; keblének havára bajtja ábrándos fejt és míg a zefir bájoló tündérrégeket suttog, örök szerelmet esküsznek egymásnak a föléjük hajló rezgő lomb alatt, és a csillagok miriádjai áldást hintenek platonikus frigyükre.“

Igaz ugyan, hogy pocsék idő van olykor, bokáig érő sárban kell a „költő“nek lubickolnia, ami pedig az örök szerelmet, a csókot, a hó-kebelt és a költemények egyéb rekvizitumait illeti, hát bizony ő még soha se melegeztette a körmeit Amanda hókeble tüzénél, hanem azért csak zengi tovább „kristály habgyöngyök szivárványsugarain átiszított költői szerelme lángszárnya dalait“.

S „üdvének e hetedik egében ringatózva“ Fürti Adolárnak nincs is más vágya, csupán az, hogy egyszer, oh csak egyszer bejuthasson „hozzá“ és elszavalhassa neki lángoló szerelmet lehelő legújabb költeményét!

Oh, ha ezt elérhetné, költsézte bizonyára meghódítaná „őt“.

Ez volt mindennapi ábrándja, óhajítása. Ha főnöke (az uszorás ügyvéd) külön munkát ad vala neki, s miután három nap, három éjjel körmölt, azt kérdené tőle:

— Nos, Fürti ur, minő jutalmat kíván e fáradságáért?

Habozás nélkül így felelne:

— Főnök ur, engedje, hogy Rózsánczi Amanda lábaihoz borulhassak és elzenghessem előtte legújabb költeményeim, melyet „hozzá“ irtam!

Ilyen gondolatokon tépelődve lépett be rendszeren az irodába. Kellentlenül végezte gépies munkáját. Irtóztató sokat szenvedett és rőfös sóhajtaival gyakran meglebbentette a poros átkákat.

Egy napon valamivel korábban érkezett az irodába. Kemény hideg volt, verset akart írni s otthon elfelejtett befűteni, azért sietett be, nem is sejtve, mily végzetes lesz reá nézve ez a lépés. Ott találta főnökét az irodában. Amint Adolárt megpillantotta, kiderült arcal kiáltás:

— No jó hogy bejött. Félőrája várok már valakire. Menjen azonnal Rózsánczi Amandához.

Fürti Adolárnak minden csepp vére a szívébe szökent. A boldogságtól reszketve hebegé:

— Oh főnök ur, köszönöm!

— Mi az ördög! tán csak nem szerelmes a szép asszonyba?

Adolár mélyen elpirult és lesütötte szemeit.

— No no, de azért semmi részrehajlás! — folytatta a főnök nevetve. Eleget vártunk, eleget hitegetett bennünket, a legszigorubban kell eljárnia.

Fürti Adolár csodálkozva nézett az ügyvédre.

— Egy kettő! szedje össze a peresemót, már négyszer adtunk halasztást, elég volt a komédiából, siessen a végrehajtóhoz és ha önagsága nem fizet, okvetlenül tartsak meg az árverést.

Fürti Adolárnak minden hajszála égnek meredt. Ezért küldi hát őt főnöke Amandához. Nem hogy lábait elé boruljon és elszavalja neki legújabb költeményét, hanem azért, hogy árverést tartson nála! Mit tegyen már most? hagyja itt megvetéssel ezt a lealázó mesterseget? Vagy robanjon Amandához és fizesse ki helyette a követelést? Fizetni! oh, hiszen még a félhavi szobabérel is adós, pedig csak ötödfél forint! Hababa!

Kaján sors! Így üldözik a láng szellemeket!

Az ügyvéd rikácsoló hangja riasztotta föl néma monologizálásából.

— No amice, ne bámuljon, hanem fogja a peresemót és menjen.

Fürti Adolár kábultan ragadta meg az átkos iratokat és kitámolygott a szobából.

Mi történt vele azután, a világért se tudná elmondani, csak arra emlékszik, hogy egy fél óra múlva a végrehajtó, a becső és néhány „árverési hiena“ kísé-

retében megjelent Rózsánczi Amanda házi szentélyének küszöbénél és méla áhitattal átlépte azt éppen akkor, midőn a Rókus kórház toronyórája hármat ütött.

Rózsánczi Amanda ögött fehér pongyolában a pamplagon heverve fogadta őket. Pici lábai piros papucsba bújtatva kikandikáltak szoknyája csipke fodrai alól és szemei kacértúzet lövettek feléjük.

Itt volt tehát a várva-várt pillanat, előtte a biborajkak, melyeket annyiszor csókol, a hó-kebel, melyre annyiszor lehajta ábrándos fejtét költeményeiben, most odaborulhat lábaihoz és bevallhatja neki zengzetes szerelmét.

Ott dagad a legújabb költemény a szíve fölött. Hah! És neki most mégis így kell szólnia:

— Nagysád igen sajnáljuk, hogy ily szomorú kellemetlen közeledést kell teljesítenünk!

Mintha csak egy néhai szatén elhított özvegyéhez beszélne.

— Szerencsétlen alkalom... szomorú köteletség... kellemetlen kényszerhelyzet... makogá Fürti Adolár izgatottan, kétségbeesett önmegtagadással és átnyújtotta ideáljának a zsebéből átvett írás-csomót.

Rózsánczi Amanda bepillantott és hirtelen csengő kacajban tört ki:

— Uraim, minő tréfa! Önök árverésre jönnek és fűzfa-verseket nyujtanak át nekem! Hababa!

— Fűzfa-verseket! — kiáltják egyszerre hárman és nevetve néznek Adolárra.

Legújabb költeményeim! ordítja Fürti Adolár és mint a sebzett oroszán, odagrik a hálátlan eszményképhez, kiragadja kezéből a drága írás-csomót és örjögve elrohan.

... Hogyan jutott Fürti Adolár szállására? Azt ő maga se tudja. De az bizonyos, hogy féldult ábrándvilága romjain keseregve, a szíve rajongó szerelmére méltatlan oltárképet darabokra törve, sárba tiporva — még akkor éjjel egy füst alatt megirt három elégát, hét balladát, kilenc rapszodiát és tizennyolc kesergő szerelmi dalt a hűtlenhez.

Melléklet a „Bácska” 43-ik számához.

választott tagjai által ne csak felügyeletet és ellenőrzést gyakoroljon, hanem az ügyek elintézésében tényleges részt is vegyen, — azonkívül azt, hogy az ott szükséges kulturális, közgazdasági vagy más intézkedéseket emelhesse és azok fenntartásáról gondoskodhassék.

Politikai jogait megadja a javaslat 132. § a, amely kimondja, hogy országos és közérdekű ügyeket megvitathat, átírhat, a 134. §. az 1790. törvény amez intézkedését, hogy meg nem szavazott adók behajtása s meg nem ajánlott újoncok kiállítását eltiltja, továbbra is fenntartja; a választás tisztaságának megővését célozók a 15., a 16. és részben a 17. §§.

A közigazgatási bíróság felállítására vonatkozólag a miniszterelnök által tett nyilatkozat teljesen kielégítő és hiszem, hogy a legrövidebb idő alatt a vázolt alapelvek mellett életbe fog lépíteni; a tisztviselők állásukból fejelemel uton csakis minisztertanács határozat folytán mozdíthatók el s ez mindenesetre nagy jogokat foglal magában a közszabadság érdekében. Szándékosan hagyta az önkormányzat belligyeire vonatkozó hatáskört utólag, mivel dacára ama kétségtelenül nagy előnyöknek, amelyek a javaslatban biztosítottak és amelyek által az önkormányzat minden bizonylan tágították a jelenleg érvényben levő törvénnyel szemben — mit elegendő igazol a 196. §-ban adott ügykör. A 136. §., ugy szintén a 139. §. egybevetése, amely szerint saját belligyében intézkedve, azoktól nagyrészt csakis törvényességi és alaki szempontból vonható meg a jövőhágyas, hogy a közigazgatási bizottságban választott tagjai nagyobb számával vesz részt és így ennek minden egyes szakába nagyobb befolyást és intézkedést nyer, hogy közgyűlések tagjai egy tizednek kívánságára összehívhat, mégis kénytelen vagyok annak a nézetemnek kifejezést adni, hogy ha én a mai viszonyokhoz mérten a vármegyének adott jogokat kielégítőnek tartom is, nem zárkozhatom el ama reményem és óhajom nyilvánítása elől, hogy e hatáskör, az egyszerű az önkormányzati tagok életképessége és az ügyek iránti érdeklődése beigazoltatott, nagyban és sok irányban tágitattni fog, és el fog érkezni a nap, midőn a vármegye, az állam felügyeleti és ellenőrzési jogának épségben tartása mellett, helyi érdekű ügyeit az esetben, ha ez által sarkalatos jogok megtámadva nincsenek, végérvényesen intézندی el.

Hitem és meggyőződés az, hogy az igen t. tulajdon minden egyes tagja, midőn oly szívósan ragaszkodik a választási rendszerhez, ezt a legtisztább, legüzletlenebb hazaszeretettől áthatva teszi abban a tudatban, hogy ha ez elcsúsz, az által közjogunk és alkotmányunk egy sarkalatos pontján ejtelnék nagy rés; de engedje meg a t. tulajdon nekünk is azt, hogy bennünket is ugyanaz a vezéresz, a hazaszeretet, a közérdek vezet, és mivel én úgy látom, hogy e javaslat azokat az alapelveket foglalja magában, melyeknek céltudatos keresztülvitele és fejlesztése mellett elérjük azt, hogy Magyarország erőben és tekintélyben nagy, erős, egészséges legyen, azért a javaslatot általánosságban a részletes tárgyalás alapjául elfogadom. (Élénk helyeslés jöbftel.)

Helyi és megyei hírek.

Kinevezés. Bácskay Antal apatini m. kir. posta- és távirányzóakornok Budapestre posta- és távirányzóvá nevezették ki.

Kinevezés. A moholi gör. kel. szerb plébániához adminisztrátorrá Tésits Iván lelkész nevezették ki.

Kinevezés. A m. kir. igazságügyminiszter Gábris Endre palánkai kir. járásbírói joggyakornokot, a szabadkai kir. törvényszékhez aljegyzővé nevezte ki.

Kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszter Kovács Ferenc budapesti pénzügyigazgatóság kezelő gyakornokot, a zombori pénzügyigazgatósághoz kataszteri irattári kezelő iródatisztá nevezte ki.

Meghívó. A Bács-Bodrogh vármegyei gazdasági egyesület ig. választmánya f. hó 10-én délután 1/2 óra körül az alispán hivatalos helyiségeiben tilést tart, melyre az ig. választmány tagjait tisztelettel meghívom. Kelt Zomborban, 1891. június hó 4-én. Schmausz Endre, elnök. — Tárgyak: A lódíjazás, löverseny és kiállítás részleteinek megbeszélése. — Intézkedések a kasszállási kirándulás iránt. — Csikókeretek szervezése. — Baromfi-tenyésztési szakosztály megalakítása. — Egyéb szakosztályok kiegészítése. — Folyó ügyek.

Meghívás. Bács-Bodrogh vármegye történelmi társulata szombaton, f. évi június hó 13-án, délután 4 1/2 órakor — az alispán hivatalos helyiségeiben — választmányi tilést tart, melyre a választmány tagjait ezennel tisztelettel meghívom. — Az tilés tárgyszorozata: 1. Társulati tag felvételek, illetve törlések. 2. A számvizsgáló bizottság jelentése az 1890-ik évi számadásokról. 3. Az évi költségvetés előkészítése. 4. A közgyűlés ideje és tárgyszorozatának megállapítása. 5. Folyó ügyek. — Zomborban, 1891. június hó 4-én. Schmausz Endre, társulati elnök.

Választás. Jankovácon a múlt hó 30-án tartott választás alkalmával Bolváry N. választott meg segédjegyzőül.

Szabadkán az osztrák magyar bank fiókja június 8-án kezd meg működését. A szabadkai fiók főnöke lesz Haggi Sándor, főnök helyettese: Ihlesz Oszkár, könyvelője: Novotny Károly. Váltóbírák a bank tanácsa a szegedi kereskedelmi- és iparkamara ajánlása folytán következőket nevezte ki: Freudenberg Márk, dr. Guln György, Jakobsits Béla, ifj. Kunetz Ignác, Lendvay Antal, Lichtneckert András, Manojlovits Sándor, Rieger Mihály, Sári Szabó László, Taussig Vilmos, Vali Antal, Ziffer Dávid Arthur.

Gyűrés napfogyatkozás lesz június hó 6-án. A fogyatkozás kezdete 5 óra 8 perckor, vége 5 óra 55 perckor. A fogyatkozás Északamerikában, délkeletet kivéve, Európában, Portugált és Spanyolországot kivéve, továbbá Ázsia északi partvidékén lesz látható és részlegesen Budapesten is.

Artézi kut gőzfürővel. Egyik szabadkai lapban olvassuk, hogy Joó Dezső ottani gőzfürdő-tulajdonos egy gőz és víznymással működő artézi kutásó gépet talált föl, melyre már patentet is kapott.

Hangverseny. Reményi Ede június hó 19-én Ó-Becsen fog hangversenyezni. Az ó-becsei dalárda vállalta magára a művész ünnepeles fogadtatását.

Harcoló hívek. Emlékeznék rá olvasóink, hogy lapunkban több ízben beszámoltunk a sztanisicisi magyar ajku, róm. kath. hívek sérelmeiről a magyar nyelvű istentisztelet megszorítása miatt; azt is közöltük, hogy az egyházi főhatóság visszahelyezte a magyar ajku híveket az őket megillető jogukba. Most azonban újból arról kell megemlékeznünk; hogy az a visszanyert jog nagy revolúciót csinált az ellenében sváb atyfiakban. Nyíltan, ugymint titokban — írja levelezőnk — a legelkeseredettebb harcot folytatják — persze meg nem engedett fegyverekkel — a magyarság ellen s a hol csak lehet, ezt a harcot egész a botrányosságig viszik. Így az Úrnapi ájtatosságok alkalmával is oly példátlan botrányt rendeztek, mely a legerélyesebb megtorlást érdemelte. Alig fogott a pap az evangélium magyar nyelven való felolvasásához, a sváb hívek mintegy parancsszóra tömegesen kivonultak a templomból és minden egyházi vezetés nélkül hozzáfogtak a körmenethez, magukra hagyván a magyarságot a pappal. Hogy ez mily kvalifikálatlan eljárás volt tőlük, azt a magyarok az elfogultan nagy közönség ítéletére bízzák. De hogy ez megtorlás nélkül nem maradhat és hogy itt bűnös bujtozatok kezei működnek, arra nem mulasztjuk el az illető hatóság figyelmét felhívni. És ilyen botrányok után — a mint fenneb hirdetik — még ok akarnak jogorvoslatért folyamodni a miniszterhez! Mint halljuk két sváb apostol f. hó 1-én fel is utazott a vallásügyi miniszteriumhoz jogorvoslatért. Bácskák megkapnák ott, de nem azt, a mit keresnek, hanem a méltóan megérdemelt dorgatóriumot!

Zentai élet. Annyi épületes dolog történik a mi jó Zentánkon, hogy akár állandó rovatot is nyithatnánk azoknak. A város politikai élete határozottan föl van forgatva, a közállapotok visszaessége már a társadalmi életre is kihatott s ujabbban a róm. kath. hitközség beléletét is megzavarta. Ugyanis a hitközségnek a napokban tartott ülésén Appel Ede apát-plébánost egy telek-eladási ügy, továbbá a bizottság össze nem hívása miatt hevesen megtámadták, és megvonták tőle azt a jogot, hogy a hitközséget a városi közgyűlésen képviselhesse, hanem azzal Szabó László orsz. képviselőt bízták meg, azt az embert, akinek legnagyobb érdeme van a mai zentai állapotok megteremtésében.

Ejjeli hangverseny. Nem is ejjeli zene, hanem formális hangverseny az, amit a zombori zenekedvelő — békák minden este a korzón sétáló közönség mulattására vagy bosszantására rendeznek. Vannak, akik e felett bosszankodnak s azt tartják, hogy egy szép nyári esthez okvetlenül szükséges egy az a „halvány fényű holdvilág”, az „akácfa bódító illata” s a fenséges természet egyéb nyilvánulásai, — a béka kurtyolás azonban nem. — Mások ismét — tartozunk az igazságnak azzal, hogy az a kisebbség — igen eredetinek, sőt poetikusnak tartják a békák zenéjét a városi közönség. Mert elvégre is az közönséges dolog őket kiint a módosok partján hallgatni. Különb ember legyen az, akinek fülidegeit meg nem esiklandozza az az introdukció, a mit a béka kar egy Wagner stílusban előadott picea elején produkál. Különös figyelmet keltek egy basszista béka pompás staccatói és egy soprán (kölyök) békának a legnagyobb könnyedséggel kivágott magas C-i. Csak az a kérdés, hogy a két tábor küzdelme miként dől el, mert a békák azonkívül, hogy szenvedélyes zenészek — tudunkkal — semmiféle deputációt sem hajlandók elfogadni, sőt a „békazene ellenesek” kongresszusának határozatát se respektálnák annál kevésbé, mert az ő partjukon levőktől meg naponkint ballanak az árokba kiabálva olyan értelmű felkiáltásokat, hogy: Oh du Götliche musik! Így állván a dolgok, miután béka ellenesek vagyunk, felhívjuk elbarátainkat nyilatkozzanak, mi módon lehetne a zene méltóságának a békák által való profanizálását s másrészt dohártyánk ellen naponkint intézett attentatumot a jövőre megszüntetni.

Az elkeresztelések. A kocszmárosoknak — köztudomású dolog — megvan az a régi szokásuk, hogy a „pogány” bort nagy előszeretettel szokták kereszt viz alá tartani s így a természet eme megbecsülhetlen ajándékát, ezt a fenséges itókat meghamisítják. No de ez még inkább tilrhető eljárás részükről, mint az, hogy a véletlenül nagyon is elkeresztelt bort ismét vissza szeretnék téríteni régi vallására s ezért holmi drasztikus anyagokkal keverik, úgy hogy a bor élvezze gyakran egészségét veszélyezteti. — A belügyminiszter ez ügyben a törvényhatóságokhoz most rendeletet intézett, mely szerint a kocszmárosok emez eljárása szigoruan ellenőrzendő s a bor hamisítása minden esetben megfenyítendő.

Öngyilkosság. Mortinek Erzsébet jankováci lakóst a napokban házában egyik kamrájában felakasztva találták, a megejtett vizsgálat szerint bűntény csele ki van zárva.

Vesztett kutyák. Apatini levelezőnk írja: A napokban Apatinban d. u. 4 óra tájban egy vesztett kutya garázdálkodott s több kutyát megmárt, melyek most felügyelet alatt tartatnak. Nagy szerencsének köszönhető, hogy nagyobb baj nem történt, mert épen az iskolának vége volt, s a gyermekek mindenfelé voltak s szerencsére senkit sem mært meg, míg végre agyonlövättet. Állatorvosi vizsgálat alapján vesztettnek nyilvánították.

Mozgósítás. Nem kell megjedni e hangzatos címtől, a mozgósítás csak a hivatalos aktákban van; a valóságban azonban tiszta a levegő, semmi puskapor szag. Mindössze azt akartuk itt közölni, hogy a hadkiegészítő parancsnokságok fölszólították, vagy a hol még nem történt, föl fogják szólítani a napokban a polgári hatóságokat a mozgósítási lajstromok revideálására. Ezek a lajstromok állandóan vezetettek s revideálásukból meddő dolog volna komolyabb dolgokra is következtetni.

Vereskakas Ó-Kanizsán. Május hó 30-án d. u. 4 órakor Kovács József asztalosnak a Deák-utcában levő báza, eddig ismeretlen okból kigyuladt s a tetőzet, mely egyébiránt a Phoenix társaságnál biztosítva volt, leégett. Az azonnal megjelent önkéntes tűzoltók sikeres föllépésének tulajdonítható csak, hogy a tűz lokalizáltott.

Eljegyzés. Pollacek Adolf, Bajmok állomáson beosztott pénztári kezelő, m. á. vasuti hivatalnok, m. hó 28-án eljegyezte Heller Szeréna kisasszonyt, Heller Mór ó-morovicsai lakos leányát.

Színészet Palicson. Emittettük, hogy Bátossy Endre színigazgató lépéseket tett az iránt, hogy a nyár folyamán Palicson színelőadásokat rendezhessen. Ha esetleg erre meg is kapná az engedélyt s a város föl is állítaná számára a kért deszkaszínpadot, Bátossynak aligha lesz kedve átárandulni Palicsra azok után, a miket a „B. E.” ir. E lapban ugyanis a következőket olvasuk: „Nagy lelketlenség kell ahhoz, hogy valaki egy szegény színtársulatot beugrasszon arra nézve, hogy Palicson előadásokat rendezzen. Ott bizon a színészek — ez idő szerint — még a vízre valót sem keresik meg, nem hogy a kenyérré valót; mert Palicson a kint lakó fürdő közönség nem mulatságot, hanem nyugalmat, gyógyulást óhajt — a tó hatalmas vizétől. Az ünnepe és vasárnapokon kiránduló közönség pedig este a 8 órai vonatral rendszeren haza utazik és nem vágyik színelőadást végig nézni” . . . stb.

Zárvizsgálatok. Az ó-kanizsai népiskolákban az évi zárvizsgálatok f. hó 13-tól kezdve 20-ig menednek végbe. A buzgó plébános mindenik vizsgálaton megígérte részvételét.

Pacsérről. Lapunk múlt számában röviden megírtuk a pacséri községi bíró esetét, a ki azzal van vádolva, hogy nagy kegyetlenséggel halálát okozta egy embernek. — A „B. H.” szintén regisztrálja az esetet, de kommentárkép, — mintegy beakarná mutatni olvasóinknak Pacsér községét — hozzá fűzi még a következő sorokat: „ . . . ez a vérlázító eset nem all egyedül a pacséri állapotok jellemzésére. Szörnyen megátalkodott rossz ott a nép. Egymást érik a különböző büntettek s a csendőrségnek a legnagyobb nehézséggel jár mindig földéritesők, mert ha a bünt pacséri ember követi el, nincsen a faluban, a ki a csendőroket utbaigazítsa, még ha a szeme láttára gyilkoltak is le valakit. Most a bíró esetében sem akart senki tanúságot tenni, pedig sokan látták, mikor a bíró és társai a községhezánál kocsira rakták a félholt Horváthot. Most két éve megtörtént, hogy déli 12 órakor gyilkoltak meg egy asszonyt a faluban, ugyanabban az esztendőben egy szegény házalót egy községi esküdt szemeláttára és egy községi képviselő füle hallatára fojtottak meg az utcán. Az már ugyszólván említsre sem érdemes, hogy hamis tanut mindig lehet venni Pacséron, hogy hűtlen kezelés által két bitelegyesítlet bukott meg ottan, hogy a jegyzőt elcsapták, az aljegyző pedig föl van függesztve.”

Elcsipett tolvaj. Bács-Almásán történt, m. hó 25-én, hogy egy vándorlegény (igazabban „Fechtbluder”) koldulgatott a városban; egy helyt, a hova szintén alalmaznáért kopogtatott be, senkit sem talált a szobában, de talált ott egy nyitott szekrényt, abban meg ékszereket. Mi természetesebb, minthogy az ipse elemelte a fényességet és megugrott. Hanem most már — a zsákmany tudatában — derogált neki „per pedes apostolorum” utazni, elhatározta, hogy vonaton távozzék. És ez lett az ő szerencsétlensége, mert a községi rendőrök a vonatonál nyakon csípték a jó madarat.

Színészeti hír. Bátosi Endre jelenleg Zentán működő, 36 tagból álló operette társulatával a jövő héten Ó-Becsen szándékozik 12 előadást tartani, melyre bérlet is nyit. A műsorban többek között „Nagymama”, „Elektra”, „Megboldogult”, „Huszárszerelm”, „Fenyegerekek”, „Kanári hercegnő”, „Szegény Jonathán”, „Florintha Kisasszony” is föl vannak véve.

Rendőri hír. A csak nemrég megnyílt „Pacsér” megállóhely állomásfőnökét, vagyis helyesebben bakterét, ismeretlen tettesek m. hó 30-án meglopták. — Addig, a mig az ór teendőit végezte vonalán, a tettesek a kertben dolgozó őrné szemeláttára behatoltak az őrházba s az őrné tehéneladáshól befolyt 71 ft 40 krnyi pénzét az almáriomból magukhoz véve, tovább álltak. Az ór azon okból, „mert feljebbvalójától szabadságot nem kérhetett” csak harmadnapra tette meg feljelentését a hatóságnál.

Apatinban az ujonan szervezett községi rendőrség, mely 1 őrvezető s 7 közemberből áll, e hó 1-én kezdette meg rendszeres működését.

Füstölünk. Magyarországon a múlt évben elfogyott 443.203.726 csomag dohány, 445.361.896 szivar és 446.863.700 darab cigarettá, ami pénzben tesz 34.898.420 forintot. Ennyi pénz ment füstbe az elmúlt évben s ebbe még nincsenek betudva a külföldről hozott dohányfélék. Pedig nagy urak rendszerint ilyenekkel élnek. Érdekes az is, milyen rohamosan növekedett az utóbbi tíz esztendőben a cigarettá-fogyasztás, melyen nagy mértékben terjedt a cigarettázás. 1890-ben 376 millióval több cigarettá fogyott el, mint előlött tíz évvel.

Lehet-e holt embert gondnokság alá helyezni? Meg vagyunk győződve, hogy nem, bizonyításra sem szorul, hanem az már érdekesebb kérdés, hogy miért nem. A sz-i törvényszék egy nem rég hozott végzésében érdekesen oldotta meg e kérdést. Kisbedáni János csantavéri lakos volt a gondnokság alá helyezőnk, miután ez a kereset beadása után meghalt, irásban is kiadták, hogy a gondnokság alá helyezés nem lehetséges, — mert az 1877. XX. t. c. 28. §-a szelleméből világosan következik, hogy gondnokság alá helyezni csak élőket lehet.

Az almási vasuti indóház. A bács-almásiak régi és méltányos óhaja az, hogy a községből a vasut-hoz vezető ut, mely rossz időben ugy szólván járhatlan, kiköveztesse. A kikövezést a miniszter azért halasztotta most el, mert kijelentett szándékához képest, a vasuti indóház legközelebb máshova fog áthelyeztetni. Ha ez megtörténik, az almásiak jogos kérelme figyelembe fog minden esetre vétetni.

A topolyai telekkönyvi hatóság ügye a f. hó 9-én tartandó közgyűlés előtt is szóba fog kerülni, a közgyűlés mindenesetre jóvá fogja hagyni Topolya község azon határozatát, a mellyel az ottani járásbírósnak a telekkönyvi hatóság céljaira történendő kibővítését elhatározta.

Szerbiába nem lehet postautalványt küldeni. A kereskedelemügyi miniszter a helybeli főpostahivatalt közelebb értesítette, hogy Szerbiával utalvány- és utánvételfogalom nincs berendezve, tehát oda szóló postautalványokat és utánvételes küldeményeket ne fogadjanak el.

Keresztur község az ott megtartott helyszíni szemle folytán a katonaság elszállásolására alkalmas helyül nem találtatott. Ez irányban tehát intézkedés is történt.

Jászai Mari asszony, a nemzeti színház kitűnő művésznője, holnap a déli vonattal hagyja el városunkat, hova kedden délután érkezett. A művésznőt megérkezéskor, a pályaudvaron a város küldöttsége, mely Kozma László, dr. Grünér Samu, dr. Gertinger Pál urakból állott — a „Z. és V.“, valamint lapunk szerkesztősége is üdvözölte. Kozma László ur tartalmas beszéde mondott Jászainak „Isten hozott“ at. Az nap este társas vacsorát is rendeztek a „Vadászkürt“ ben a kiváló művésznő tiszteletére. Medea előadása alkalomával a városi színházi bizottság, Elektra előadásakor pedig a zombori közönség adott szép koszorút — tisztelete jeléül — a művésznőnek. — Elektrát ma közönségre ismétlik. A mai előadás lesz egyuttal Jászai jutalomjátéka. Reméljük, hogy a színház ma is úgy meg fog telni, mint a tegnapi Elektra előadásán. — Jászai Mari Zomborból Bajára utazik, hol szintén két estén át fogja gyönyörködtetni a közönséget.

Fürdőkezdmények tanítónőknek. A Mária Dorottya-egyesület ama tagjai számára, a kik, mint tanítónők, kisdudók vagy nevelőnők működnek, a hévízi, harkányi, feketehégyi, püspöki, szent-lászlói (Nagyvárad mellett), új-tátrafüredi, paliesi, korintyicai, méhádiai és cseméhei fürdőkben összesen 21 kedvezményes helyet eszközölt ki. A helyekre jelentkezni az egyesület elnökségénél (Andrássy ut 65.) lehet.

Városi ügyek.

A felállítani tervezett guboraktár ügyében tegnapelőtt, f. hó 3 án, a polgármesteri hivatalban értekezlet tartott, melyen Bezerédj Pál miniszteri meghatalmazotton kívül az érdekelt szomszédok képviselőiben Fejér Gyula apát plébános, Ribiczey Ádám pénzügyigazgató helyettes és Kozma László olvasóköri ügyész vettek részt. Mint annak idején már közöltük volt, Fejér Gyula apát-plébános kifogást emelt az ellen, hogy a kigyó-utcai dohányraktár guboraktárrá alakíttassék át, egyrészt mivel a guboraktárak rendkívül büzt árszintűnek, másrészt mert az ott dolgozó nagyszámú munkások rendszerint nem legerkösebb dalai a szomszédos árvaházi kertnek a gyermekek általi használhatóságát veszélyeztetnék. A tárgyalás folyamán sikertült Bezerédjnek az emelt kifogások egy részének alaptalanságát kimutatni, másrészt oly kötelező nyilatkozatot tett, mely szerint az esetre, ha a raktár mégis büzt árszintű, ezen ténynek szakértők általi megállapítása esetén a raktárt azonnal be fogja szüntetni. Az árvaház felé eső oldalon puttonos ablakok fognak a kilátás akadályozása végett alkalmaztatni, sőt még a munkásoknak a dalolás is be lesz tiltva. A többi érdekelt ebben feltétlenül megnyugodtak, az apát plébános azonban hozzájárulását az érseki hatóság jóváhagyásától tette függővé. E jóváhagyás a tegnapi nap folyamán megérkezvén, városunk gazdasági fejlődése ismét egy lépést tett előre, annyival inkább, minthogy a raktár még e hó folyamán el fog készülni és használatba vétetni.

A közigazgatási bizottság f. hó 2 án tartotta rendes havi ülését. A főorvosi jelentés szerint a május havi egészségi állapot kielégítő volt, ragályos betegségek közül csak 2 vörheny és 3 toroklob eset fordult elő. Született 48 fiú, 30 leány, ebből törvényes 67, törvénytelen 11, halva született 3 leány. Meghalt 70 egyén és pedig 0—20 évig 36, 20—30: 6, 30—40: 5, 40—60: 11, 60—80: 12. — A pénzügyigazgató jelentése szerint befolyt május hóban 24,309 frt 08 kr állami adó, 1594 frt bélyeg- és jogilleték. — A kir. tanfelügyelő jelentéséből a bizottság arról győződött meg, miszerint a szelencsei és cservenkai gör. kel. elemi iskolákban a mulasztók száma rendkívül nagy, felhívta a tanítókat, miszerint a szülők ellen a legszigorúbban járjon el. — K. H. ny. adótárnok felebbezést adott be a tanács azon határozata ellen, melyel ő a r. k. párbér megfizetésére köteleztetett, indokolván avval, hogy ő mint állami tisztviselő, egyházi és iskolai adó fizetésére nem lehet kötelezve. A bizottság többsége azonban ezen felfogást nem osztotta és a párbérfizetési kötelezettséget reá nézve is megállapította.

Arlejtés Zombor szab. kir. város tanácsánál képező színház szálloda jókarban tartása céljából teljesítő asztalos munkákra. A készítő munkákra vonatkozó kimutatás vállalkozó rendelkezésére bocsátatik, köteles vállalkozó abban az egységáratok beiktatni s a végösszeget úgy számokkal mint betűkkel tisztán, olvashatóan kiírni. Az 50 kros bélyeggel ellátott és lepecsételt ajánlatok legkésőbb 1891. évi június hó 7-én d. e. 10 óráig a városi tanácshoz nyújtandók be, a mikor azok az illető ajánlattevők jelenlétében a fentjelzett idő után azonnal fel is fogják bontatni. Bónatpénzül az ajánlati összeg 5% a kötetik ki, mely összeg az ajánlatot csatolandó. Ezen munkákra vonatkozó feltételek a városi mérnöki hivatalban megtekinthetők s az ajánlattevők által előzetesen aláírandók s ugyanott a munka kimutatások is átvethetők. Zombor, 1891. május hó 31-én. Dr. Csihás Benő, polgármester.

Művészet és irodalom.

Megjelent a Bács-Bodrogh vármegyei gazdasági egyesület közlönye, a „Gazdasági Értesítő“ június havi 6. száma, a következő tartalommal: Aratás előtt. — Jó kázanostély. — A szőlő ojtványok elpusztulása. — Meghívó. — Irodalom. — Kérélem. — Vetések állása. — Kirándulás. — Székénegezés Zomborban. — Szőlőszeti előadások. — Ugorka salátá. — Hogyan itassuk a borjukat? — Ne adjunk cukrot a gyermekeknek. — Öltőgalyak szállítása. — Bogyók ritkítása a szőlőfűrtőn. — A gabonás zsákok használata. — Magyarország termése 1890-ben. — Tehenek tejelő képessége. — Jó bór kenőcs. — Alkalmos trágya zöldszéfélek. — Kérdések és feleletek. — Hirdetések.

„Jó könyvek.“ A vallás és közoktatásiügyi miniszter rendeletet bocsátott ki a tanfelügyelőségekhez, hogy a „Jó könyvek“ című vállalatot támogassák és utasítsák az iskolák és népkönyvtárak vezetőit, hogy azokat minél nagyobb számban szerezzék be és terjesszék a nép között.

Szesszámítási táblázatok gyakorlati összeállítására című közlővet tettünk, mely az érdeklődőknek igen hasznos közlővet van hivatva tenni. A

munkát Reiner Simon, zombori pénzügyi szemléző készítette.

Új könyvek. A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben, újabb megjelentek a következő érdekes művek: Olesó könyvtár. Szerkesztő Gyulai Pál. 285—294. füzet. Tartalmuk: 285. füzet. A nagymama. Vigjáték három felvonásban. Irta Csiky Gergely. Ára füze 30 kr. 286. füzet. Europa politikai történetének átnézete. Irta Lavisse Ernő. Franciából fordította Angyal Dávid. Ára füze 30 kr. 287. füzet. Aristoteles poetikája. Görögül fordította, bevezetéssel és magyarázó jegyzetekkel ellátta Dr. Geréb József. Ára füze 30 kr. 288. füzet. Sophokles. Elektra. Fordította Csiky Gergely. Második kiadás. Ára füze 20 kr. 289. füzet. Listi László munkái. Előrajzzal bevezette Komáromy András. III. kiadás. Ára füze 1 frt 40 kr. 290. füzet. Régi utazások Magyarországon és a Balkán félszigeten. 1054—1717. Összegyűjtötte és jegyzetekkel kísérte Szamota I. Ára füze 1 frt 40 kr. 291. füzet. Angier E. Az arcátlanok. Vigjáték öt felvonásban. Franciából fordította Gurnesevics Lajos. Ára füze 30 kr. 292. füzet. Sophokles. Oedipus király. Fordította Csiky Gergely. Második kiadás. Ára füze 20 kr. 293. füzet. Sophokles. Oedipus Kolonosban. Fordította Csiky Gergely. Második kiadás. Ára füze 20 kr. 294. füzet. Sophokles. Antigone. Ford. Csiky Gergely. Második kiadás. Ára füze 20 kr.

A kertészet általános kézikönyve. Utasítás a kertészet minden ágában, az összes konyhakerti termények, gyümölcsfajok, a legszebb kerti, üvegházi és szobai virágok tenyésztésére, valamint kertek berendezésére vonatkozólag, kertészek, kertkedvelők és mezőgazdák sth. számára. Irta Jäger H., a negyedik bővített kiadás után fordította és a hazai viszonyokra alkalmazta Benes János, az országos magyar kertészeti egyesület szerkesztő titkára. — Teljesen igaza van a nevezett mű magyarra áttüzettségének, midőn előszavában azt állítja, hogy a szakkönyv értékét és hasznavehetőségét semmi sem fejezheti ki jobban annak kelendőségénél. Jäger H. általános kertészkönyvének sok oldalú használhatóságát sem bizonyíthatná semmi jobban annál, hogy másodikk kiadása után a hazai viszonyoknak pontos figyelembe vételével készült s két fő részre oszlik. Az első rész magában foglalja a kertmivélés minden ágára kiterjedő általános alapismereteket, szőlő a növények életének s növekedésének feltételeiről, továbbá az égjel, fekvés, talaj, trágya és trágyázásról s a kertészeti eszközökről. — Részletesen ismerteti a növények betegségeit, ellenségeit és ezek ellenszereit. Ebben az első részben találjuk a növények tenyésztésének és szaporításának, a talaj helyes mivélésének és ápolásának ismeretét, a növényházak építése, berendezése és gondozása körüli tudnivalókat, végül a kerteknek készítéséről és megvalósításáról, valamint a kertészeti könyvtárról szóló fejezeteket. A mű második része a hasznos és díszkertészetéről szól; s míg egyrészt a hasznoskertészet, a zöldségtermelés és gyümölcsfajtenyésztés minden ágát felkarolja, másrészt a díszkertészeti rész a dísz- és tájkertek berendezését, a virágtenyésztés minden ágát s a díszeserjék nevelését tárgyalja kimerítően; s zóval oly munka kínálkozik e műben mindazoknak, a kik a kertészettel akár általában, akár részeivel foglalkoznak, mely az e téren elért tudományos, művészi, ipari stb. vívmányok felhasználásával a kertészet legapróbb teendőire kiterjedve, egyrészt mindenkor használható utmutatónál, másrészt a kevésbbé avatottaknak megbízható vezérfontul fog szolgálni. Ami pedig a mű nyelvezetét illeti, az a mellett, hogy könnyen érthető és folyékony, egyuttal irodalmi színvonalon áll, ami szintén kiváló előnye e műnek; kiállításra teljesen megfelel kiadásának, az Athenaeum részvénytársulat ismert jó hírnevének. Midőn még megemlítjük, hogy a 692 oldalra terjedő művet 453 ábra díszíti, úgy hisszük, hogy méltán felhívhatjuk rá nemcsak a kertészek, hanem minden kertészettel foglalkozók figyelmét. Ára igen díszes vászonkötésben 4 frt.

Tragédia.

A nemzeti színház tiszteletet parancsoló művésztének ideig-óráig boldog élvezővé váltunk. Remek tragédiákban, remek tragikajátékát szemlélni nyílt alkalomunk — s ez ünneplés alkalomból a mindig mókázó, mindent kifigurázó kritika is kothoroszra áll — már csak azért is, hogy jobban lásson — és a címét is megfelelően elkereszteli Komédiáról Tragédiára.

A két tragédia, *Medea* és *Elektra*, melyet *Jászai Mari* előadásában láttunk, tartalmában kiválóan alkalmas arra, hogy a közönség lehető legrövidebb idő alatt, ha még eddig nem is részesült azon szerencsében, hogy a legnagyobb magyar művésznőt, Jászai Marit az illetékes színpadon, a nemzeti színházban, láthatta volna, fogalmat nyerjen nem a művésznő tehetségéről, mert ez mellékes, hanem a szép drámai előadásban lévő művelvezetről. A tehetség maga, a mely Jászai Mari előadásában, minden szavában és mozdulatában nyilvánul, igen fontos dolog a — művésznőre nézve, az igazgatóra nézve, esetleg a szerzőre és a bírálóra — de mindenre a saját szempontjainkból; a közönségre a művelvezet tartozik. Ennek különválasztása az első percben igen nehéznek csaknem lehetetlennek látszik. Nálunk az egyéniség kultusza olyan elterjedt, hogy a művészetet a művésznőtől alig tudjuk elválasztani és külön bírálat tárgyává tenni. Mindig tapsra áll a kezünk, amint valami jót és szépet látunk, mert mindig megszoktuk a — fizetést; pedig csakhamar be fog állani a művelvezet csaknem teljes leszűrésének lehetősége: ott Amerikában már azon mesterkedik Edison, hogy élvezhessük 20 év múlva szerény szállási szobánkban valami furfangos gépezet megcsavarása után a ma hallott és látott Elektra előadást ujra, minden hanggal és minden színnel. Akkor meglesz ugyanaz a tiszta művelvezetünk, látni és hallani fogjuk ugyanezt — de művésznő nem lesz, akinek taposolhassunk, mert az akkor nyugodalmasan nyaral valahol a — gödöllői Elektravillában, melyet neki az Elektrálás anyagi jutalmul épített.

Nem áhítzunk a Gyulai Pál herozstráteszi dicsőségére és nem kicsinylésből emlegettük, hogy a művésznő és a művelvezet különválasztandó az elbírálásnál. Azért szóltunk erről, mert Zomborban még erről szólnunk nem nyílt alkalom. Igaz ugyan, hogy nagyon sokszor különvált tiszteletünk fonálán a művésznőtől a mű-

vészet — mert hát nem is voltak nagyon együtt, és esetleg jóakaró fantáziánk feladata volt a művésznőhöz a szükséges művészetet hozzáképzelni, — hanem hát az inkább Thália uralkodása alatt fordult elő. Melpomenét még nálunk nagyon ritkán tisztelték meg áldozattal és amit nyújtottak neki, abban sem volt sok köszönet.

Amint a műkedvelői naiv kísérletezést a rendszeren itt szereplő társulatok szempontjából helyesléssel fogadjuk, mert megtanítanak arra, hogy azt a szerényebb művelvezeteket, amit vándorművészeink itt produkálni szoktak jobban méltányoljunk, úgy veszenek kell tartanunk a jövő társulatokra nézve azt, hogy most itt volt Jászai Mari.

Látunk valódi művészetet és igényeink majd nem bírnak leszállni a téli vándorok alacsonyabb magaslataira.

De ne rontsuk az élvezetet, melyben mi részeshetünk, ennek lélekemelő, szívrövidítő kínos-kéjes mély hatását — távoli gondokkal.

Örvendjünk a jelennek. Annak, hogy sivar kisvárosi hétköznapi életünket az átutazó szerencse megtogatta, és két örökké emlékezetes ünneppal boldogította.

A művelvezet, mint külön fogalom, csak ilyen alkalommal és csak ilyen isteni adománnyal fölrüházott művésznő játékanál szerepel. Még nem emlékszünk vidéki színház tragédia előadására, a hol az egész közönség komolysága és figyelme ellenállhatatlan lebilincselhető lett volna.

Sőt nem emlékszünk előadásra, a melynél komikumot nem talált volna a közönség magában a páthosban. Csak a valódi művészet az a melyet szívünk és vele minden érzékünk annyira uralni kénytelen, hogy abban mást, mint a mit jelenteni akar, még a legnagyobb rosszakarral sem vagyunk képesek találni, vagy belemagarázni.

A legtöbb más tragikái előadásnál folyton tudjuk és érezzük: ni ez most szaval, ni most vigyázz a sügóra; ni most mély lelkületet vett, elfáradt, vagy azt: hogy ez színész és nem az a görög vezér akit ábrázol.

Ez Elektra egész előadása alatt nem juthatott eszünkbe. Mi együtt éreztünk a szenvedő királyleánnyal mi lázas érdeklődéssel lestük, megjöne Oresztesz a föl-szabadító, és midőn — az előadás lezárta és leghatasosabb jelenetében — a visszatérő fölismeri: az örömkönyvetek nem csak a tényleg síró művésznő, de az egész zsufolt színház közönsége vesírta.

Ez az az ugynevezett és ezerszer könnyelműen, de helytelenül említett „megindító hatás“ — igazából!

A kritikának igen könnyű és egyszerű itt a feladata, csak azt kell mondania, hogy Jászai Mari *természetesen* játszott.

Ez elég.

Ezzel miuden meg van mondva, amit a dieshymnuszok egész szótárának igénybevétele mellett sem lehetne jobban és teljesebben elmondani.

Megbeszélésükben lehetne párhuzamot vonni a két darab között, és akkor azt találnók, hogy Medea az indulatok féltelenségében a hatalmas szenvedélyesség, és drámában is jobb szindarab. Alkalmasabb arra, hogy a legmagasabb effektusok előadásában tüntesse ki magát a szereplő, mert benne — Beöthy Zolt szerint — az anyai szeretet erkölcsi hatalmában nyilatkozó örök és általános természeti törvényt sérti meg. „Boszszúvágyó kétségbeesése elhallgattatja benne az anyát, fölforgatva a természet rendjét, mely az anyai szeretetet a legegységesebb, legállandóbb, legerősebb hatalmú oltja be a női szívbe.“

Az ilyen tárgyakban a tragikai összeültközés erejét fokozza a természeti törvényen elkövetett sérelem. Ez ugyszólván, betetőzése a borzasztó, de mégis szép tragikumnak és ebben a legnagyobb művészet, legnagyobb erejére, — még fizikaira is — szükség van.

Ezért adozunk köszönettel Jászainak e darab választásáért.

A közönség legnagyobb része a reklám után indulva, amelyet a lapok Elektra előadásai óta e darab részére hangoztatnak, nagyobb érdeklődést tanúsított ez iránt, és csüförtökön már nem esett meg az az igazán „Tragédiának“ nevezhető dolog, ami szerdán, hogy t. i. Jászai egy előadásánál voltak tíres helyek a zombori kis színházban!

Az Elektra iránti nagyobb érdeklődést annak nagyobb híre okozta, és sok tekintetben szebb is ez alakítás azért, mert az itt szereplő emberek emberiebbek, nincsen Elektrában anyai állati vadság, annyi könyörtelenség, a természeti törvények oly lábál tapodása, mint Medea-ban, és ezért vonzóbb.

Jászai Mari mellett környezetet képezni nagyon, de nagyon hálátlan feladat. A legjobb vidéki színész, e legszebb tehetség — érvényre nem juthat ilyen fény mellett. De azért ki kell emelnünk, hogy — különösen Medea-ban — oly praeciz betanulást tapasztaltunk, ami meglepett. És dicsőretnek elég a Jászai környezetére. ha azt mondhatjuk, hogy az illuzióját nem rontotta. A Rónai pár játssza a nagyobb szerepeket mellette és rokonszenves alakításuk még is tetszést arott.

Kifogást ha akarunk tenni, az legfőbb Rónai alakját illetné, amely a Jázon személyesítésére — különösen olyan Medea mellett, minő Jászay, nem elég imponans. Oresztesz szerepében ez nem oly felöltő. Kísinn mindkét estén nagy feladatokat oldott meg sikeresen, úgy Pertydy is, kinek alakításairól már Szabadkáról sok elismerésre méltót hallottunk. A kedves Gyurmann Alice pedig régi, de fiatal ismerősünk. Tavaly itt járt Nóra előadására és már akkor sajnáltuk, hogy hasonló szereplő társulatunknál nincsen.

Az Elektralás hatása folytán, Csókákék az elektrizált közönség kielégítésére megismétlik e darabot. Reméljük, hogy ezt is telt ház nézi végig. Mert bármily könnyű dolog volna is, nagyképszerűsége azzal feltűnni, hogy abban, amit az egész közönség remeknek fogadott el másutt, tulbölcs szemek gáncsolnivalót fedeztek föl, mi beérjük annak a konstataálásával, hogy *dacára* az egész világ elismerésének, mi sem mondhatunk egyebet. Egy a tragikái művészet és Jászai Mari a profétája!

Dr. Pataj Sándor.

Bélyegtörvény a katonáknál.

— Furcsa história. —

Pista és Juci — neveztük őket így — nagyon szerették egymást. Juci a Pista szemében a menyországot látta, Pista meg ha Juci bársonyos haját simogatta,

a tulvilágon képzelte magát. Csókjaikba a lelküket leheltek belé. Mi sem természetesebb, miután a szerelemnek rendszerint házasság a vége, hogy Pista a szülők áldásával együtt megkapta Jucit. Azaz még nem kapta meg, hanem csak eljegyezték egymást.

A história eddig éppen nem furcsa. Pista kiállotta a katonasort s három szép csillag ékesíté a díszes piros aufschlagra. Tehát itt sem volt baj. Pistát behívták egy kis fegyvergyakorlatra. Ez már szegyet ütött a kis Juci fejébe.

— Tizenhárom napig nem látni Pistát! sóhajtott fel Juci.

— Lelkem gyöngye! Szívem harmatos virága — felele Pista — ne sírj, látod ennek meg kell történni, a király parancsa előtt nem lehet rezonirozni.

— Pista, hiszen olyan jó ez a mi királyunk, hogy ha megtudná az én bánatomat, elengedné a berukkolást. Irni kellene neki, mondá könyves szemekkel a kis Juci.

Persze ez nehezen menne. Ugy se kapná kézhez. Hosszu tanácskozás után a következőt határozta el Pista: Elmegy, jelentkezik, aztán írásban beadja kérvényét, melyben valami okos ürügyet fog felhozni. Ez eltart vagy három napig s így megnyernek tizet.

Megtörtént a jelentkezés, be is adta Pista írásban a kérelmet. Másnap már megjött a válasz, mely így szólt: *Először:* Az indok nem ér semmit, tehát le kell szolgálni a 13 napot.

Másodszor: Az írásbeli kérvényen nem volt bélyeg, pótolni kell.

Harmadszor: Miután bélyeget felragasztani kellett volna, ennek elmulasztása *leletet* von maga után.

Negyedszor: Hanyagságot a katonaságnál nem tűrnek, a Führer ur könnyelműségéért ráadásul 4 napi arisztomót kap a 13 nap után.

Pistát lepedőkbe szedték össze, mikor ezt megtudta, Jucikának majd megrepedt a szíve, mikor a Pista érzékeny levele szomorú sorsát hirdít adta.

A redakciónkba multkor betévedt Jucikától hallottuk ezt a szomorú történetet; egyik hamis kollégánk megrezkírozta ezt a kérdést:

— De ugy-e Jucika, tudom a nyakába ugrott a Pistának, meg össze-vissza szorongatta, mikor visszajött?

— Hej urak! azt csak én tudom, meg a Pista, szolt nekített szemeikkel, kipirult arccal a szép Juci.

APRÓ TÖRTÉNET.

A válasz.

— Csatille Mendés.

A festő amint haza tér, irásztalához rohan, tollat ragad s dühhelt teli irni kezd! igen dühhelt telve, mert, nincs kétség, az akit imádozt, az egész estélyen a legelvetemedettebb, a legszofosabb játékok fűzte! hogy rádólt *tanosainak* vállaira! mily vágyteli odaadással sápadozott öleléstük alatt! a következő bosszuálló sorokat veti papírra:

„Nem gyűlölöm önt asszonyom, mert megvetem. Nem hogy nem szeretem többé, de már haragudni sem tudok; most már látom ki ön: csaló, hazug, hütlén, megvetésre méltó; s ha valami furfangos hazugsággal igazolni próbálná magát, tudja meg, hogy meg sem fogom hallgatni.“

Abba hagyta, elgondolkodott. Természetesen, ha igazolni próbálna magát, nem hallgatná meg, ha könyvek között térdelne csuszna is elé. A levél ez a része igen jó. A kezdetével kevésbé van megelégedve. Még egy megvetésre méltó nőnek sem szabad azt megírni, hogy megvetjük; a gonosz teremtetekkel szemben is lovagiasan kell elbánni. Más papírost vesz és írja:

„Tudja meg, hogy gyűlölöm önt asszonyom; nem szeretem, oly nagy a haragom; s ha bátorsága lenne magát ártatlannak mondani, jogos haragomban, azt hiszem, saját kezeimmel...“

Újra félbeszakította. Átkozni lehet egy asszonyt, meg is lehet azt mondani, de nem szabad brutális beszóval fenyegetni. De ha az embert annyira elragadja haragja? ... Talán nem kellene annyira hangsúlyozni a haragot? ... Másik papírost vesz:

„Gyűlölöm önt asszonyom, ha nem szerettem volna annyira, szerelmem (mely hála Istennek nincs többé) emléke és beületes megkíméli önt dühömtől s ha véletlenül üres igazolással merne élni, nyugodt közönnnyel fordulnék el öntől.“

Ez már más. Méltóságos s ment minden cifra-ságtól. Így beszél, sértés nélkül, egy erős lélek, mely el van határozva a felejtésre. Mégis némi kételyei támadnak. Van-e joga nyugodtságról, közönnnyről beszélni? Ha az ember bevallja, hogy annyira szeretett, nem mondhatja meg megcsalatlása után sem, hogy többé egyáltalán nem szeret — anélkül, hogy joggal ne vádolhatnák kevéssé alhatatos s könnyen vigasztalható lélekkel; nem akart, elválásukkor úgy tűnt fel, mint hűségére teljesen méltatlan; ez csak a nő bűnösségét kisebbítené. Hosszasan elméláz, új lapot vesz s ír:

„Annyira szerettem önt asszonyom, hogy most mindent megcsináltam önt szeretni, a sajnálkozás érzete fog el, s ha megkísérelné magát igazolni, elfordulnék öntől, de mely fájdalommal.“

Még így sem elégít ki ez a levél. Van-e joga meg nem hallgatni azt, aki oly sokáig jó volt? A legszigorubb bírák is nem hallgatják-e meg a vádlottakat, nem merlegelik-e vallomásaikat? Sajnos! Tudja, hogy kedvese nem ártatlan! A hibák azonban talán nem oly súlyosak, mint ahogy gondolja, talán menthetők. Oh! nem fog megbocsájtani soha; de emberies, nemeslelkű, szoval méltó lesz önmagához, de nem fogja elzárni a lehetőséget annak, hogy esetleg kevésbé bűnösnek tűnjék fel, vagy hogy megbánása által a büntetés némi enyhítését ne érdemelhetné ki.

Másik lapot vesz és ír: „Oly nagyon szerettem önt asszonyom, oly sokáig láttam hűnek, szeretőnek, hogy nem bízhatom — teljesen kacsérnak és csalóknak. Jöjjön tehát! Jöjjön! próbálja magát igazolni s engem meggyőzni, hogy csalódom a latszatban...“

Eldobta a tollat. Ha elolvassa ezeket a sorokat,

bizonytal nem jön el. Iseri, büszke, nagyaratartó, különösen mikor nincs igaza. Így megsértve, nem is válassza! s így vége lenne mindennek. Nem látta többé aranyos, kedves kis csalóka fényű szemeit, imádozó ajkait, hol a hazug csók oly gyönyörrel honol. Egész testét átfutja valami, két kezébe temeti fejét; szíve tágul, úgy látszik, sirni fog... Az asztalon még csak egy darab papíros van, megragadja s átszellemült hévvel írja: „Szeretlek! Imádlak! Miért igazolnád magadat, mikor nem vagy bűnös? Nem igaz, hogy ráhajoltál táncosaid vállára, nem igaz, hogy sápadoztál öleléstük alatt. Órtult voltam! Rosszul láttam! Jöjj! Jöjj! Térden állva fogok bocsánatot kérni, hogy gyanusitani merészeltelek; minden jól van, csak ne vond meg tőlem hü szemeidet s öszinte ajkadat.“

A millennium és vármegyénk.

(Két cikk.)

I.

Mínél közelebb érünk azon időponthoz, mely hazánk ezredéves fennállásának évfordulóját képezi s melynek megünneplése országsszerte több ízben hozott már szóba, annál inkább lép előtérbe annak szükségé, hogy e nagyszabású ünnepséget vármegyei szempontból megbeszéljük. Általában méltányosnak és illőnek tartja ugyanis a közvélemény, hogy a millenniumot ne csak az ország, mint egy testület, hanem az ország minden egyes törvényhatósága is ünnepelje meg, mert csak ez által lesz az nagyszabásúvá és mindent áthatóvá.

Többször került már a sajtóban az is szóba, hogy a vármegyék miképpen vegyenek részt e nagy nemzeti ünnepben. Mi részünkről nem akarjuk itt a már több ízben elmondottakat ismételni, hanem ezuttal csupán konkrét javaslatunkkal hozakodunk elő, kérve az érdeklődőket, hogy ha egy vagy más tekintetben elleneszkrevételeik lennének, kegyeskedjenek e nemes ügyhöz hozzá szólani.

Bács-Bodrogh vármegye közönsége nézetünk szerint hazafias kötelességét a millennium ünnepé-lyével szemben egyrészt *maradandó emlékü művek* létrehozatalával róhatná le. Az ünnepély egy meghatározott napon minden községben meg lenne ültetve ünnepélyes Te Deum tartásával, díszlakomával, fellobogozás, kivilágítás- és mozsárdurrogással. A vármegye, mint testület, ily ünnep-lyéssel azonban nem elégedhetik meg. A vármegye közönségének, tehát kapcsolatban a szabad kir. városok közönségével, nézetünk szerint, abban kellene megállapodnia, hogy a millennium országsszerte ünnepelt évfordulóján a vármegye ősi székhelyére, Bácsba gyűlne össze, a hol az egykori vár környékén a szabad ég alatt tartatnék a fő ünnepély. Állana pedig ez a bácsi templomban tartott Te Deum után a vármegye közönségének ünnepélyes közgyűléséből és a vármegyei történelmi társulat üléséből. E gyűlésnek tárgyát első sorban hazánk ezredéves fennállását méltató beszédek, felolvasások tartása és erre vonatkozó határozatok hozatala képezné. Az ünnepély további programjába a bácskai nemzetiségek nemzeti viseletben való felvonulását lehetne felvenni, melyhez általános népmulatság, népverseney és közlakoma járulhatna.

Hogy pedig ezen ünnepély a kellő időben s a kellő formák között, úgy mint más vármegyékben, nálunk is megtartható legyen, természetesen okvetlen szükséges, hogy a vármegye törvényhatósága a közönséget mintegy előkészítse s a szükséges kezdeményezést eszközölje. S ezt bizonyára leghelyesebben úgy teendű, ha erre nézve idejekorán közgyűlési határozatot hoz s az ünnepély rendezésére kellő számból álló előkészítő bizottságot küld ki kebeléből.

A vármegyénk ügyeinek élén álló lelkes férfiak tapasztalt hazafiasága s ügybuzgalma bizonyára már előre is kellő garanciát nyújt a vármegye közönségének arra nézve, hogy a szükséges lépések idejekorán meg lesznek ez ügyben téve s hogy a millennium bácskai ünnepélye nem fog miben sem hátramaradni a többi vármegyék hasonló ünnepélyei mögött.

Muhoray Alfonz.

A falusi orvosok mozgalma.

Többször hangoztattam ezen lap hasábjain, hogy a századunk vége felé végbemenő nagy társadalmi evolúcióból az orvost kihagyni nem szabad. Sajnos! ezen szavak is mint sok annyi más elhangzottak a pusztában, minden látható eredmény nélkül. Újra ismétlem ennek oka a társadalomnak az egészségügy iránt való tájékozatlanságából származó érzéketlenségében rejlik.

Az egészségügyről a nagy közönségnek oly halvány fogalmak vannak, hogy érette lelkesülni csak egyes mély belátású és rendkívül tágas látókörű egyének képesek, a milyen az egész országban oly kevés van, hogy egy egész megyére alig jut — egy is.

Nem is lesz ezen a téren javulás észlelhető mindaddig, míg Trefort eszméje testet nem fog ölteni. Majd ha a közegészségtant minden iskolában kötelezőleg fogják tanítani, és egy egyszerűen iskolázott új nemzedék fogja a társadalmi küzdőtérrel elfoglalni: akkor a mi utópikus reményeink, az állam és a nemzet fennállásának alapfeltétele gyanánt fognak realizálatni.

Pedig a társadalom már ma is nagyon beteg!..

Nem a korrupcionális miasmákat értem, nem is az epikureizmus fattyuhajtásait, bár ezek is ide tartoznak per tangentem, hanem a valóságos testi és szellemi elsatnyulást, a gyermekek nagymérvű halálozását, a tébolydák túltömöttségét, az öngyilkosságok ijesztő szaporodását és sok más nyavalyját a társadalomnak, melyek a nyomdafestéket nem tűrik. — De nem is csoda! A mi társadalmunkban fehér holló az oly egyén, aki házának építésénél ne bizná magát teljesen pallérjára, hanem orvosától is kérjen tanácsot a ventiláció berendezésére nézve. Észszerű gyermeknevelés, egészséges lakás, okosan be és felosztott munka, evés és pihenés, helyes és célszerű szórakozás, testedzés és fenntartás, ruházkodás és tisztaság, saját testi szervezettünk ismerete... Nem folytatom; mert a vaknak háiba mondom, hogy megvirradt és a színvak kész párbajt vívni velem, ha azt mondom neki, hogy a mit ő sárgának lát, az tulajdonképen — ibolyaszínű.

Pedig itt a példa szemünk előtt.

Moltkára hivatkozom, ki nem egyszer mondá, hogy oly hadtest, melynek egészségügyi berendezése hiányos, nem nyerhet csatát. És ezt a tények fényesen igazolták. Minden háboruban kétszer annyi volt a beteg, mint a sebestült és ezt az arányt nem fogja megváltoztatni a Mannlicher puska sem; mert a tömegek nagy száma nehezebb fogja tenni az egyes egyénről való gondoskodást.

És mi más a nemzetek élete mint örök háboru, örök küzdelem a saját helyéért a többi élő nemzetek sorában? Nem hiszem, hogy ebben az örök háboruban egyáltalán lehetne az egészségügyi csapatokat nélkülözni. Sokkal valószínűbb, hogy az a nemzet, mely saját közegészségügyét utolsó gondjának tekinti — utolsó is fog maradni a nemzetek sorában. Amde ki merné azt tagadni, hogy édes hazánkban fényesen van berendezve az egészségügyi szolgálat?

800 forintos megyei főorvosi és 400 forintos járás-orvosi állomások!

Hát a ki azt hiszi, hogy ebből a fizetésből megélhet egy család, vagy aki abban reménykedik, hogy az így dotált orvosok sokat fognak törődni hivatalos teendőikkel: az végzetlenül elfogult.

A falusi hivatalos orvosok állását így lehetne precizirozni: három fokkal mélyebben állanak a budapesti tárgocsnál és egy fokkal alantabb a közszolgánál. Mert kérem szeretettel, nagy hálátlanság az, hogy 18 évig tanult falusi doktortól, ha egy esőben, sárban félórásig és sokszor tovább történt gázolás után a beteget megvizsgálja, esetleg olyan helyen, hogy... aztán differenciális dia- gnozt csinál, de lelkiismeretesen végül elméjében kiválogatja a gyógyszer és megrendeli, hogy mint kellésék bevenni és mindezért fényes 20 krajcárokat kapván még *zugolódní és sorsával elégedetlenkedni merészel!* Absurdum!

Ha legalább ezek a 20 vasak elég sűrűn potyog- nának! Ne feledjék, hogy agricultur állam vagyunk, hogy az egész országban egyetlen város van a melyet igazán annak lehet nevezni, hogy nem igen régen a kuruzslók még nagy szerepet játszottak, hogy a közegészségügyi törvények legtöbbszörre Budapestnek és nem az országnak készültek, hogy a falusi orvos hiva- tása által összeültkezésbe jön falujának sok, sok egyéné- vel; akkor természetesnek fogjuk találni, hogy közönsé- günk ritkán fordul orvoshoz.

Egyetlen mód van még faluhelyt a tisztességes megélhetésre és ez a kézi gyógytár. De a kaján sors, mely 20 krajcáros beteglátogatási díjat szab meg, ille- tőleg helybenhagy, a sok falusi gyógyszerházzal csapás azon karra, mely már régen sorvad.

Álszégényből mideddig takargattuk sajtó sebein- ket, de most „A gyakorló orvos“ című orvosi szaklap kezdeményezése folytán elhatároztuk, hogy mi is elza- rándokolunk Gileádba sebeinkre irt kérendők. Hogy sebeink vannak és hogy azok fájdalmasak, azt tovább bizonyítgatnom fölösleges volna. Kapunk-e irt rájuk, az a közel jövő kérdése; de hogy mindaddig nyugodjunk nem szabad míg a közszolgai nívóon fölé nem emelked- tünk, azt szent és igaz ügyünk megköveteli!

Mit is akarunk hát mi falusi hivatalos orvosok? Röviden szólva csak annyi dotációt, mint kartársaink a falusi hivatalban, a jegyzők. Ha jól tudom, mi orvosok kvalifikáció és előtanulmányok dolgában nem ál- lunk senki mögött, józan észszel tehát fel nem fogható, miért gondoskodják az állam rólunk kevésbé, mint hivatalbeli kartársainkról. Jogosan és igazságon kíván- juk tehát, hogy az évi fizetés és a beteglátogatási mi- nimum tisztességes módon és nem mint eddig satirikus- san megállapítassék, a község adjon az orvosnak ren- des lakást, mely sehoh sem legyen nagyobb annál, melyet a jegyző kap; a községi orvos ki faradságosabb és veszélyesebb foglalkozást üz, mint a jegyző, birjon legalább annyi nyugdíj igénynyel, mint ez utóbbi és hogy minden hivatalos orvos ex offio tagja legyen a me- gyei egészségügyi bizottságnak.

Szükségesnek tartottam álláspontunkat in nuce előadni, hogy a nagyközönség, mely nem olvas orvosi szaklapokat, szintén némileg tájékozva legyen helyze- tünkről.

A napi lapokból értesülők, hogy a budapesti or- vosi-kör most a 11-ik órában petíciót nyújtott be a par- lamenthez érdekünkben. Csodálatos mennyire szívén vi- seli nevezett kör a mi sorsunkat. Se szó — se beszéd! boldogítani fognak bennünket. Természetesen annyira nem alázodik, hogy minket, a kiket az akció illet, előbb értesített volna a teendő lépésről. Minek is? A szegény falusi orvost saját fővárosi kollégái kiskorúsít- ják és mint eddig szokásban volt, kényszer boldogsá- gban akarnak hajtani! Köszönjük kedves jó uraim!

Ez egyszer felocsúdtunk lethargikus álmlunkból. Összefogunk gyűlöli a fővárosban és megkísértjük a magunk lábán állani, legalább megtanuljuk a járást!

Engedjék meg a tisztelt fővárosi kartársak, hogy egyszer már mi falusiak is a saját faconunk szerint — üdvözülhessünk.

A szabadkai trachoma kursuson jelen voltak, fel- vettek még egy pontot, hogy szabályoztassék a járás- orvosokhoz való viszonyunk. Ezt én fölöslegesnek tar- tom. Sok panaszt hallottam, még többet olvastam, de soha egyet sem, mely a járásorvosokra szolt volna. Nekem legalább még nem volt alkalom és irányban panaszkodhatni.

Dr. Kabos Márton.

Megyei élet.

Baja, 1891. június hó 3.

Tekintetes szerkesztő ur! Baján a társas élet tényezői egy ujjal — „Zártkörű gurigázó társaság“ — szaporodtak. A sajtó alig vette tudomásul ezt, mintha napi hírek aprólékosságánál is aprólékosabb dologról volna szó. Miért tette, az ó dolga; elég az, hogy sokan az ujszülöttet szörnynak vélik, a melytől szabadulni kell, — és maga a csecsemő mosolyogva pihen, él és erősödik.

E soroknak célja bizonyára nem az, hogy akár a mult sebeit felszaggassák, akár egyes emberek szempontjából induljanak. A közdolgozókba mindig belejárászik az egyes ember; de azért a közdolgot nem mindig kell egyéni szempontból itélni meg. Mi az új tényezőben a társas életnek új eszközét veszítjük számba, a minek az maga magát is tartja, s örömmel üdvözöljük létrejvetelét.

Egészséges társadalmi élet nincs verseny nélkül, a verseny csak versenyző felek közt támadhat. Addig, míg valamely jó társadalmi intézmény, mint ilyen, ily verseny eszközének tartja magát, nincs okunk attól félni, bármily egyéni nézetű tagok legyenek is annak kötelekeiben.

Baján a régi Lövő-kertnek 100-nál több intelligens tagja összeállott és a régi kert mellé a város melletti elhanyagolt szigeten viruló kis mulatóhelyet teremtett. Az intelligenciából jókora részt gyűjtött maga mellé és megtöbbszörözte a társas összejöveteleket. Szébbé tett egy, a természet szépségeivel megáldott területet és egyegy több helyet készített a társas élet apró örömeinek.

Ez bánthat egyeseket, azonban nem bánthatja a közérdeket. A cél nem a régi intézménynek megbuktatása volt, csak olyan valami, a mi az ember természetéből önkényt folyik.

A társadalmat nem lehet „összegyűrti“. Azok, kiket a rokonszenv, az állás közelsége, sokszor a bangulat erősebb kötelekekkel fűzött egybe; mindenkor és mindentől egymásközt érezték magukat legjobban. A különböző elemeket bizonyos külső egységbe össze lehetett szorítani; de ez egységen belül mindenkor bizonyos partikularizmus élt; a nélkül, hogy az egyes köröket egymás ellenségeinek kellett volna tartani. Sőt ellenkezőleg a töredékek kiegészíthették egymást ott, hol közös törekvésekre volt szükség.

Baján e részben csak helyi változásokról lehet szó. Csak így lehet érteni, hogy az új társaság tagjainak igen tekintélyes része tagja egyszersmind a régi egyesületnek is.

Azt mondják, hogy az új intézménybe sokan tartoznak, kiknek személyes nézetei a régi egyesület sok tagjának nézeteivel ellenkeznek. Legyen; de vajjon magának az új intézménynek célja, alapszámja e nézetek kultusza? — Úgy látszik, hogy mikor két egybevető ember sincs a föld hátán, akkor e részben is elégnek kell lennie az elvek kölcsönös tisztelésének, melynek éppen az intelligens elemeknél nem szabad hiányoznia. A ki e részben hibáz; a ki a közintézményektől nem bírja vagy nem akarja elválasztani az egyéniség járulékait, az legyen elkészülve a legrosszabb társadalmi állapotokra. Mi meglehetünk elégedve azzal, hogy a magunk körében becsülettel teszünk, a mit tehetünk, — aztán: győzzön a jobb!

Ennyit az új társaság meg fog adni mindenkinek, ennyit el is várhat mindenkítől.

Nagy port vert föl az is, hogy hát, hol van az intelligencia? — De ez a kérdés lehet magánbeszélgetés tárgya, a nyilvános intézményekről a nyilvánosság előtt a statisztika van hivatva a döntésre. A ki a részben az egyedül számbavehető adatokat ismeri, az azt fogja látni, hogy: *mindkét oldalon*. Ugyanazon köztisztviselőben álló nevek nagy száma szerepel mindkét társaság kimutatásában, s ez a közéletben elég. Elő szívek mélyét nyilvánosan kutatni akarni, hogy hová hajlanak inkább, nem szükséges, de nem is szabad. A közéletben minden becsületes embernek joga van hozzá, hogy névalírást ne tegyék gyanakvó vizsgálat tárgyává: ha vajjon szívet miként tükrözi?

Végre is: adjuk meg kinek kinek szó nélkül, hogy ott mulasson, ahol neki tetszik és ne hirdessünk balvéleményeket azokról, kik nem a mi sarkunkban járnak, csak azért, mert önállók is mernek és tudnak lenni!

R. I.

Közgazdaság.

Iparstatisztika. A szegedi kereskedelmi és iparkamara területén van — a kamarának a kereskedelmi miniszterhez intézett feltejtése szerint — 26,698 önálló iparos és kereskedő. Ezek közül képesített iparos 13,304, engedélyhez kötött ipartűző 3658, egyéb ipartűző 4915 és kereskedő 4821. — Az egyes iparágak szerint van a képesített iparból: arany- és ezüstműves 57, aranyozó 9, asztalos 1156, bádgos 154, bogár 989, borbély 603, cserepező 12, csizmadia, papucos és bocksoros 1641, cipész 1146, cukrász 39, esztergályos és kaptafa-készítő 112, fésűs 59, gombkötő 10, hangszerkészítő 16, hentes 635, kádár 287, kalapos 196, kályhakészítő 21, kárpitos 63, kefekötő 51, kelmefestő 88, keztűs 14, késes 68, kocsigyártó 13, kosárfonó 121, kovács 1405, könyvkötő 45, köteles 359, kötőző és harisnyakötő 173, lakatos 406, mázoló, fényező és cimfestő 39, mészáros 443, mézeshabos és viaszöntő 74, nyerges és szíjgyártó 132, óras 69, puskás 6, rézöntő és rézműves 38, sütő 216, szabó és szűrszabó 1744, szappanos és gyertyamártó 79, szobafestő 73, szűcs 362, timár 81. Az engedélyhez kötött iparágakból: fogadós korcsmáros 1818, kávéházas 36, kávémérő 35, zsbáros 39, foglalkozást közvetítő és cselédszerző 15, kéményseprő 54, rendes időjárathoz kötött személyszállító 17, bérkocsis 131, hordárintézet 1, építőmester 39, kőműves 584, ács 604, kőfaragó 14. Egyéb iparágakból: cukorkakészítő 33, ecetgyártó 23, fazekas 432, fűrdős 18, műkertész 26, száraz, vízi- és szélmalom 1172, szikvizgyár 26, szítás 57, takács 608, tüvegés 90, vésnök 6, a különböző vegyes iparágakból 2184. A gyáripár vállalatokról szóló külön kimutatás szerint van a kamarai területen 79 gőzmalom, 13 gőzfűrészgár, 82 téglagyár és 57 egyéb gyár, összesen 231 gyáripárállalat.

A táviratdíjak reformja. A kormány a táviratdíjak és a táviratok kézbesítése ügyében reformokra szánta el magát. Az eddigi alapdíj és szódij megszüntetése mellett egy szó díját három krajcárban állapította meg. Alapdíj e szerint nem lesz; de a minimális díj csak 30 kr (10 szó) lehet. A kézbesítési díjakat már ez évi július 5 én léptetik életbe, a táviratdíjakat legkésőbb 1892. jan. 1 én. Az új díjrendszer ügyében a kormány a szomszéd államokkal is tárgyalásokat fog indítani.

Új kártékony bogár. Új kártékony bogár jelentkezik az országban. Mióta a filloxera, a sáska, a peronospora és másféle pusztító bogár és penész megjelent, az állami rovarintézet működése folytán majd minden évben előtűnik, valami új pusztító bogárfaj, amely megeszik egy darabot az ország kenyereiből. Az új kártékony bogár nem csekélyebb veszedelemmel fenyegeti az országot, mint a filloxera és a sáska. Kezdetben ez utóbbiakkal együtt is tűnt föl, de alig fordítottak rá figyelmet. Az új kártékony rovar rendszeren együtt jelenik meg a sáskákkal, a filloxerával és a peronosporával. Eleinte elenyészőleg csekélyebb mennyiségben ugyan, később azonban — mint ezt valószínűleg tapasztalni fogjuk — annyira elszaporodik, hogy számban és pusztító képességben fölliumul minden kártékony rovar. Az új kártékony bogár szomszédunkban, Szegeden, már a mult évben is jelentkezett, de akkor nem ismerték föl kártékony-ságát, sőt azt hitték róla, hogy a sáskának ellensége s ezeket pusztítja. Ma már kétségen kívül áll, hogy az új kártékony bogár csak kísérelje a sáskának, de nem ellensége. Csupán azért jár együtt a sáskával és filloxerával, hogy a mit ezek megbagynak, azt fölemészsze. Ilyképpen azt lehet mondani, hogy ez új kártékony rovar nagyobb országos csapás, mint a sáska, a filloxera és peronospora együttvéve. Alakjára nézve, ez a kártékony vándor bogár hosszukás, hengerded puba teste van s csak két lába, amelylyel azonban ott a hol bő zsákmány kínálkozik, elegendő gyorsan mozog. Hihetetlenül nagy emesztő képességénél fogva potroha, olykor terjedelmes alakot vesz föl. Nem válogatós, mint a sáska s épp azért kártékonyabb. Megeszik minden ehetőt: a kerti veteményeket, salátát, ugorkát, burgonyát, szőlőt, paszulyt stb. különbözően pusztítja. Testéhez aránylag k's feje hatalmas rángoyokkal van ellátva, amelyek éjjelnappal működésben vannak. Hogy hol terem ez a kártékony bogár, eddig nem figyelték meg, de az már be van bizonyítva, hogy a cryptogamok közé tartozik és gyorsan szaporodik. Amint mondják, Budán és környékén nagy számban fordulnak elő s valószínűleg a szél szórja szét tömegeiket az ország különböző vidékeire. Minthogy az új bogárral csak most kezdenek tudományosan foglalkozni, ellenszere sincs eddig föltalálva. A hamarjában ejtett kísérletek azt bizonyítják, hogy sem a Zacherlin, sem a petroleum, sem kén, sem tűz, sem egyéb ismert bogárpusztító szerek nem ártanak neki, sőt a spirizus, amelytől minden bogár leg hamarabb elpusztul, nemhogy ártana neki, de még inkább erősíti és szaporodását előmozdítja. Az új bogár neve filloxera diurnia; vagyis magyarul napidíjbogár. Megyénkben tudunkkal még nem jelentkezett ez a kártékony állat. Tartsa is az Isten tőlünk mennél távolabb. Sz. N.

Lisztüzlet. 1891. június 4-én. A kedvező időjárás következtében a vételkedv különösen a kenyérlisztekre szorítkozik, melyekben a malmoknál állandó hiány észlelhető. Goldstein Mór a „Szegedi Viktória gőzmalom“ Zombor és kerületi képviselője a következő árakat jegyzi: 0-ás 17 frt, 1-es 16-63, 2-ös 16-20, 3-as 15-80, 4-es 15-40, 5-ös 15 frt, 6-os 14-60, 7-es 14 frt, 8-as 13-50, 8¹/₂-es 13 frt, 8³/₄-es 12 frt, 9-es 10 frt. Zsakostul korpa, finom 5-60, gorbomba 5-20.

Gabonaüzlet. Június 4-én. A tartós kedvező időjárás a vetésekre időtőleg hatott, oly annyira, hogy buzában jó közép termést, zabban és más kápaneműekben bő termést várhatunk. Hangulat változatlan nyugodt. Árunk: Buza 9.50—9.80. Tengeri 6.00—6.20. Bab 6.50—7.00. Zab 5.80—6.00. Árpa 6.20—6.30.

Naptár.

Június.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-ország naptár
5 Pént.	J. sz. sz. Bon. Bonifác		24 Simeon és Nik.
6 Szom.	Norbert hv.	Longin	25 Sz. Iván fej. fel.
7 Vas.	D. 3. Rób. ap. D 2 Tr. Lukr.		26 F 5 Korpács
8 Hétfő	Medárd pk.	Medárd	27 János p.
9 Kedd	Primus és F.	Primus, Fel.	28 Eutik

Felelős szerkesztő:

Dr. BALOGHY ERNŐ,

köz- és váltó-ügyvéd.

Laptulajdonos és kiadó:

BITTERMANN ANDOR.

HIRDETÉSEK.

Alkalmazást nyer.

Egy a végrehajtói teendőben jártas egyén, azonnal alkalmazást nyer Déronya községében, Jelentkezni a községi előjárónál lehet. 3—1

Birtokeladási hirdetés.

Obzir szállásokban (nemes-militári ország-uton) fekvő, volt Simits szállás, 48 hold szántó- és kaszálóföld épületekkel, vetéssel, vagy a nélkül, szabad kézből eladó esetleg bérbeadandó. Bővebb értesítést ad a tulajdonos

LÁZITS ISTVÁN,

Konyovits-utca, 357. házászám.

3—1

Szoba bútor:

mint ágyak, szekrények, asztalok, billiárdok, márványasztalok, székek, stb. efféle kávéházi és vendéglői berendezések, szabad kézből, kedvező föltételek mellett eladók.

Bővebb értesítést ad a tulajdonos

Mihelics Márton,

Zomborban.

Felső-város, Flórián-utca, Körös-fő híáz.

Hirdetmény.

Az angol-osztrák bank csúrogi gazdaságihoz tartozó „Bizék-szállás“ majorban egy irnoki állás betöltendő.

Megkívántatik, hogy az illető magyarul és németül beszéljen és jól írni tudjon és hogy esetleg a szerb nyelvet is bírja.

Fizetés havonként 30 frt és egy bútorozatlan szobából álló lakás.

Azok, kik ezen állomást elnyerni óhajtják felkértenek, hogy kellően felszerelt kérvényeiket legkésőbb **f. hó 15-éig** az alulírt gazdasági tisztséghez beküldjék.

Az állás azonnal elfoglalandó és megjegyzetetik, hogy csak nötlenek pályázhatnak.

Az angol-osztrák bank gazdasági tisztsége Csúrogon.

3—1

3795. szám

kig. 1891.

Pályázat.

Monostorszegh községben egy — a végrehajtási teendővel megbízott — irnoki állás évi 360 frt fizetéssel rendszeresített, arra ezennel pályázatot nyitattik.

Pályázók fölhívattak, hogy kérvényeiket a 6/közgy. 1887. számú megyei szabályrendelet 9—11. §§. értelmében fölszerelten **folyó évi június hó 15-ig** ezen szolgabíróshoz nyújtsák be.

Német és dalmát nyelvbeni jártasságot igazoló előnyben részesülnek.

Apatin, 1891. május 29-én.

Ribiczey Béla,

szolgabíró.

3—1

2471. szám.

kig. 1891.

Hirdetmény.

Bikity községben építendő iskolaterem építésének biztosítására **folyó évi június hó 18-án reggeli 9 órára** Bikity községhezához nyílt versenytárgyalás tüzetik ki.

Az árlejtésben csak azok vehetnek részt, kik az előíránnyozott 2079 frt 99 kr építkezési költségek megfelelő 10 %-nyi bántapénzt az árlejtés vezetésével megbízott tisztviselő kezébe készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban leteszik.

A nem szakértő vállalkozó köteles az építés vezetéséhez oly egyént alkalmazni, ki a földmívelés, ipar és kereskedelemügyi miniszterium által 1884. évben 46,188/F. I. k. 1884. sz. a. kiadott rendelet értelmében az engedélyhez kötött építkezések teljesítésére minősítve van.

Az építkezési tervek, költségvetés és feltételek, Bikity község eltiljáróságánál a hivatalos órák alatt mindenkor megtekinthetők.

Baja, 1891. május hó 31-én.

Főszolgabíró ur szabadságon:

Lánczor Antal,

szolgabíró.

3—1

7112. sz.

tkvi. 1890.

Árverési hirdetés.

A kulai kir. járásbíróshoz mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Mitskó Borbála végrehajtónak Thiéle József végrehajtást szenvedő elleni 100 frt tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyben a kulai kir. járásbíróshoz területén lévő s Veprovác községében fekvő, a veprováci 205. sz. jtkvben Thiéle József és neje szül. Mitskó Anna nevében álló A. I. 211. hr. sz. 207. ó. i. sz. házból és beltelekből Thiéle Józsefet fele részben megillető jutalékra az árverést 500 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1891. évi július hó 2. napján délutáni 3 órakor Veprovác községhezához megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881-ik évi LX-ik törvénycikk 42. §-ában jelzett árfoylammal számított és az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bántapénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kulán, a kir. járásbíróshoz mint telekkönyvi hatóságnál 1891. évi április hó 15. napján.

A kulai kir. járásbíróshoz mint telekkönyvi hatóság.

3—1

Pályázati hirdetmény.

A titeli járás alább jelzett községeiben, a községi elöljárók felkérésére, a vármegye törvényhatósági bizottsága által jóváhagyott községi rendőrségi szabályrendeletek alapján betöltendő községi rendőri állásokra ezennel pályázatot hirdetek.

1. Tittel községben 1 örvezető és 6 gyalogrendőri állásra. Az örvezető havi fizetése 26 frt 66 kr, a rendőröké 21 frt 66 kr.
2. Katy községben 1 örvezető, 2 lovas és 2 gyalogrendőri állásra. Az örvezető havi fizetése 26 frt 66 kr, a rendőröké 18 frt 33 kr. A lovas rendőrök lótartrási átalánya fejenként havi 8 frt 33 1/2 kr.
3. Mosorin községben 1 örvezetői és 4 gyalogrendőri állásra. Az örvezető havi fizetése 25 frt, a rendőröké 16 frt 66 kr.
4. Felső Kovil községben 1 örvezető, 2 lovas- és 2 gyalogrendőri állásra. Az örvezető évi fizetése 360 frt, a rendőröké 200 frt. A lovas-rendőrök évi lótartrási átalánya fejenként 80 frt. Egyenruhával a község által látatnak el.
5. Alsó Kovil községben 1 örvezetői és 2 gyalogrendőri állásra. Az örvezető havi fizetése 25 frt, a rendőröké 18 frt 33 kr.
6. Gardinovec községben 1 örvezetői és 2 gyalogrendőri állásra. Az örvezető havi fizetése 16 frt 66 kr, a rendőröké 15 frt.
7. Lok községben 1 örvezetői és 2 gyalogrendőri állásra. Az örvezető évi fizetése 150 frt; a rendőröké 120 frt.
8. Vilova községben 1 örvezető és 2 gyalogrendőri állásra. Az örvezető évi fizetése 260 frt; a rendőröké 200 frt.

A községi rendőrség köteles a megállapítandó egyenruházatot — Felső-kovil községet kivéve, hol azt a község adja, — a sajátjából beszerezni.

Községi rendőrökül csak azok alkalmazhatók, akik:

- a) magyar honpolgárok;
- b) védkötelezettségüknek megfeleltek, 24-ik életévüket betöltötték, — a 60-dikat pedig el nem érték;
- c) fedhetlen erkölcsűek s teljesen rovatlan előéletűek;
- d) teljesen egészségesek;
- e) irni és olvasni tudnak és a községben divó főnyelvet bírják;
- f) az örvezetői állásra ezeken kívül, hogy a magyar nyelvet szó- és írásban oly tökéletesen bírják, miszerint ezen az előirt írásbeli teendőket biztosan végzei képesek legyenek.

Az alkalmaztatásnál elsőbbséggel bírnak:

1. Az 1873. II. t. c.-ben megjelölt altisztek és kiszolgált állami csendőrök.
2. A hadsereg és honvédségnél kiszolgált egyének.
3. A minden kifogás nélkül eddig rendőrszolgálatban állott egyének.

Felhivatnak pályázni öhajtok: miszerint a szülőkés okmányokkal felszerelt kérvényeiket hozzáam **f. évi június hó 15-éig** benyújtják, mert a később érkezők figyelembe vételni nem fognak.

A kérvényben megjelölendő a község, hol az illető magát alkalmaztatni kívánja, — megengedtetik azonban, ugyanazon kérvénnyel több állás és más községbeli különböző rendőri állásokra is pályázni.

Tittel, 1891. évi május hó 26-án.

Mikosevics Kanut,
szolgabíró.

Pályázat.

Bács-Bodrogh vármegye Bukin községében a f. évi 11338 alisp. sz. a. kelt rendelettel felállított községi rendőrségre nézve, (mely 1 örvezető s 5 gyalogrendőr-ök áll) ezennel pályázatot nyitok.

Az örvezető fizetése 400 frt, a gyalogrendőröké egyenként 250 frt. Községi rendőrül csak oly egyének alkalmazhatók, kik:

- a) magyar honpolgárok,
- b) védkötelezettségüknek megfeleltek, 24 ik élet-évüket betöltötték, a 60-ikat pedig el nem érték,
- c) fedhetlen erkölcsűek, s teljesen rovatlan elő-életűek,
- d) teljesen egészségesek,
- e) irni és olvasni tudnak s a községben divó fő-nyelvet bírják,
- f) az örvezető ezenkívül, hogy a magyar nyelvet szó- és írásban tökéletesen bírja.

Előnyben részesítendő a folyamodók közül:
a) az 1873. évi II. t. c. által kedvezményezett altisztek és kiszolgált állami csendőrök,
b) a honvédség és hadseregnél kiszolgált egyének,
c) a szolgálati magyar nyelvben való jártasság és a nőtlenység.

Az örvezető évi fizetése 300 frt, a gyalogrendőröké egyenként 198 frt.
Felhívom mindazokat, kik ezen állások valamelyikét elnyerni öhajtják, hogy kellően felszerelt folyamodásaikat **f. évi június hó 14-ig** Bukin község előljárójánál nyújtják be.

Palánkán, 1891. évi május hó 21-én.

CSUPOR GYULA,
főszolgabíró.

Pályázati felhívás.

Lality községben üresedésben levő 400 frt fizetéssel javadalmazott irnoki állásra pályázat nyitattik.

Pályázók szabályszerűen felszerelt kérvényeiket **június hó 15-éig** hozzáam nyújtják be. Hódásághon, 1891. évi május hó 29-én.

VISSY JÓZSEF,
főszolgabíró.

Hirdetmény.

Bogojeva község telekkönyvi betéteinek szerkesztésére kirendelt bizottság közhírré teszi, hogy az 1886. XXIX. törvénycikkben előirt helyszíni eljárás végett **1891. június hó 15-ik nap-ján** a községben megjelenend.

Felhivatnak ennélfogva:

1. mindazok, a kik a községben lévő valamely ingatlanhoz a telekgyezőkönyvi állással szemben tulajdoni jogot tartanak, hogy a mennyiben az eljárt bírósági kiküldöttnek az arra vonatkozó okiratokat át nem adták, tulajdonjoguk bekebelezését a fent kitett határidőig a telekkönyvi hatósághoz intézendő szabályszerű beadvány útján kieszközölni, vagy az 1886. XXIX. t. c. 15—18. és az 1889. XXXVIII. t. c. 5., 6., 7. §§ ai értelmében az átírásra szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényüket a bizottság előtt annak a községben teljesítendő működése folyama alatt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekgyezőkönyvi tulajdonos, illetve ennek örököse vagy hagyományosa az átruházási jogügylet létrejöttét a bizottság előtt szóval elismerje és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert ellenesetben jogaikat ezen előnyös uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illetékelenedés kedvezményétől esznek;
2. mindazon jelzálogos hitelezők és azok, a kiknek javára egyéb nyilvankönyvi jogok vannak bejegyezve, de a bejegyzett követelések, illetve egyéb nyilvankönyvi jogok tényleg már megszűntek, ugyszintén az ilyen bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak förlését kérelmezzék, vagy a förlési engedély nyilvánítsa végett a szerkesztő-bizottság előtt megjelenjenek, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől esznek.

Zombor, 1891. május hó 26-án.

Csipő István, Petrovics Valér,
kir. stkvvezető. 3—3 kir. albiró.

Pályázat.

Bács-Bodrogh vármegye Bulkes községében a felállított községi rendőrségre nézve (mely 1 örvezetőből s 3 gyalog közrendőrök áll) ezennel pályázatot nyitok.

Községi rendőrül csak oly egyének alkalmazhatók, kik:

- a) magyar honpolgárok,
- b) védkötelezettségüknek megfeleltek, 24-ik élet-évüket betöltötték, a 60-ikat pedig el nem érték,
- c) fedhetlen erkölcsűek s teljesen rovatlan elő-életűek,
- d) teljesen egészségesek,
- e) irni és olvasni tudnak s a községben divó fő-nyelvet bírják,
- f) az örvezető ezenkívül, hogy a magyar nyelvet szó- és írásban tökéletesen bírja.

Előnyben részesítendő a folyamodók közül:
a) az 1873. évi II. t. c. által kedvezményezett altisztek és kiszolgált állami csendőrök,
b) a honvédség és hadseregnél kiszolgált egyének,
c) a szolgálati magyar nyelvben való jártasság és a nőtlenység.

Az örvezető évi fizetése 300 frt, a gyalogrendőröké egyenként 198 frt.
Felhívom mindazokat, kik ezen állások valamelyikét elnyerni öhajtják, hogy kellően felszerelt folyamodásaikat **f. évi június 16-ig** Bulkesz község előljárójánál nyújtják be.

Palánkán, 1891. május hó 23-án.

Csupor Gyula,
főszolgabíró.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881 évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a tek. zombori kir. járásbíró-ság 1468/1891. sz. végzése által a kis-sztapári kinestári uradalomnak javára Tóth Korom István és neje felső-gyulafalvi lakosok ellen 609 frt 44 kr tőke, ennek 1890. évi november hó 1 s napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 42 frt 50 kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 953 frtra becsült lovak, kocsik, butor- és ágyneműek, tizedes mérlegek, bolti állványok, száraz hus és függő termékekből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 3208/1891. számú kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Felső-Gyulafalván alperesek lakásán leendő eszközésére **1891. évi június hó 15-ik napjának délelőtti 9 órája** határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Zomborban, 1891. évi június hó 1-én.

Cservenka Lajos,
kir. bir. végrehajtó.

Pályázati hirdetmény.

Nádaly község előljárósága részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint a községi rendőrség életbeléptetése folytán 1 örvezetői, 1 gyalog és 2 lovas rendőri állás lesz választás útján betöltendő.

Felhivatnak a pályázni szándékozók, hogy kérvényeiket **f. évi június hó 15-ig** alulirt községi előljáróságra címezve, a községi jegyzőnél nyujtsák be, mivel a később érkező kérvények figyelembe vételni nem fognak.

A kérvényben pályázók igazolni tartoznak, hogy:

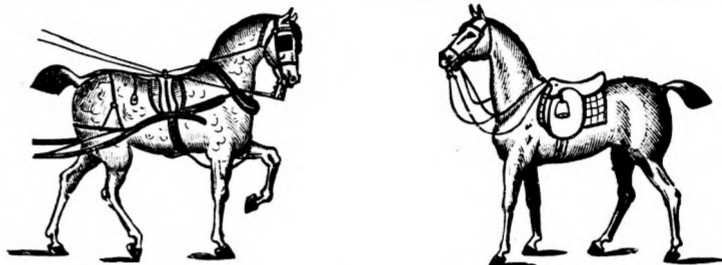
1. Magyar honpolgárok.
2. Védkötelezettségüknek megfeleltek, 24 ik élet-évüket betöltötték, de a 60 at el nem érték.
3. Fedhetlen erkölcsűek és teljesen rovatlan elő-életűek.
4. Irni olvasni tudnak és a szerb nyelvet tökéletesen bírják.
5. Teljesen egészségesek.
6. Az örvezetői állásra vonatkozólag, hogy a magyar nyelvet szó- és írásban oly tökéletesen bírják, hogy azon az előirt írásbeli teendőket kifogástalanul végzei képesek. Kiszolgált katonák, volt csend- és rendőrök (kivéve a felelős öröket) előnyben részesítettek.

A megválasztottak kötelesek lesznek a szolgabírói hivatal és az előljáróság által megállapítandó egyenruhát sajátjukból beszerezni, fegyverzetel a község részéről látatnak el.

Az örvezetői állás 225 frt, a gyalog rendőri 200 frt és a lovas rendőri 260 frt évi fizetéssel van rendszeresítve.

Kelt Nádalyon, 1891. évi május 29-én.

Schindler Antal, Araniczky Koszta,
jegyző. 3—1 bíró.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, miszerint **Zomborban**, a városi színház átellenében lévő özvegy **Prokopné-féle házban**

Új szijgyártó-üzletet

nyitottam, hol minden e szakmába vágó munkát elvállalok és a legjutányosabban elkészítek.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve, vagyok

kiváló tisztelettel

Dusa Piroska,
szijgyártó iparos.

Árverési hirdetmény.

A zombori r. kath. egyház-vagyon ideigl. kezelősége részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a plébánia épület alatti — s a mellette lévő földszinti épületben — (a 16. és 17. sz. helyiségeket kivéve) találató összes bolti és raktár-helyiségek 1891. november 1-től 1894. évi október 31-éig szóló időtartamra **1891. évi június 18-án délelőtti 9 órakor** az egyházpénztári irodában, nyilvános árverés útján, haszonbérbe adatni fognak.

Minden árverezni szándékozónak saját jól felfogott érdekében ajánlatik, hogy az árverési feltételeket már előzőleg az egyházpénztári irodában megtekintse.

Zombor, 1891. évi június hó 1-én.

A zombori r. k. egyház-vagyon ideiglenes kezelősége.

Árverési hirdetmény.

A kulai kir. járásbíró-ság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a cservenkai takaré- és segély-egylet végrehajtónak Kopp János cservenkai lakos végrehajtást szenvedő elleni 255 frt 32 kr. tőke-követelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a kulai kir. járásbíró-ság területén lévő, Cservenka községében fekvő, a cservenkai 859. számú tjkvben Kopp János nevén álló A. I. 477. hr. sz., 805 ö. i számú házra és 288 ö. l. beltelekre nézve 424 forintban ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1891. évi június hó 19-ik napján** megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% át készpénzben, vagy az 1881-ik évi LX. törvénycikk 42 ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Kulán, 1891. évi ápril hó 23-án.

A kulai kir. járásbíró-ság mint telekkönyvi hatóság.

Olcsó

pénzkölcsön,

mely a kamattal törlesztetik,
ház és földbirtokra
előnyös feltételek mellett nyer-
hető

Halmi Mór
*—2 irodájában Szabadkán.
(Prokesch-palota, az indóház közelében.)

SCHLICK-féle Vasöntöde- és Gépgyár- részvénytársaság

BUDAPESTEN.

Gyár és irodák: Városi iroda és raktár:
VI., Kálvós Váci-ut 1896/99. szám. VI., Podmaniczky-utca 14. szám.

Ajánlja kettős és szilárd szerkezetű
gőz- és járgánycséplő-készületeit
és számos első díjjal kitüntetett
szab. SCHLICK-féle 2 és 3 vasu ekéit
és szabadalmazott mélyítő-ekéit,
eredeti SCHLICK és
VIDATS-féle
egyvasu ekéit,
talajmívelő eszközeit,
boronát és
rögtörő hengereit, valamint
Schlick-féle szab. „Haladás” sorbavetőgépeit

Készletben van-
nak továbbá:
gabonaszitáló
rosták (Baker és
Vidats-rendszer)
takarmányké-
szítő gépek, ten-
geri morzsológé-
pek és daráló-
szab. Jókay-féle
„Hungaria”
daráló-gépek
erőhajtásra,
örömlomok és olajmalomberendezések. Eredeti amerikai kéve-
kötő és marokrakó arató-gépek és fűkaszaló-gépek, szállítható
mezei vasutak stb.

Előnyös fizetési feltételek. Legintézősabb árak.
Árjegyzékek kívánatra ingyen és bementve.
Zomborban mintaraktár a gazdasági
egyesület helyiségében. 24—11

Zombori m. kir. folyammérnöki hivatal.

Arlejtési hirdetmény.

A nagyméltóságú földmívelésügyi m. kir. miniszter ur 1891. évi május hó 9-én 20.183. sz. a. kelt magas rendeletével a mohácsi partvédezet helyreállítására szükséges 400 m³ kőhányási és 260 m³ kőburkolati kőanyag beszerzését engedélyezvén, ezen közzététel biztosítása végett az alulírt kir. folyammérnöki hivatalnál **f. évi június hó 8-án délelőtt 10 órakor zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.**

A közzétételre versenyezni óhajtok tartoznak lepecsételt ajánlataikat a szállítási feltételeknek megfelelőleg „Ajánlat közzétételre” cím alatt a kitűzött nap délelőtti 10 óráig az alulírt kir. folyammérnöki hivatalnál benyújtani és az ajánlathoz a zombori m. kir. adóhivatal nyugtáját mellékelni, mely igazolja, hogy az ajánlati összegnek 5%-a, mint bántéppénz, a nevezett adóhivatalnál letétbe helyeztetett; megjegyezvén, hogy a fent megjelölt határidő után illetve fenti határozmányoktól eltérőleg érkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A szóban forgó szállítványra vonatkozó műveletek, illetve feltételek, az alulírt kir. folyammérnöki hivatalnál a hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Zomborban, 1891. évi május hó 25-én.

3—3 M. kir. folyammérnöki hivatal.

Egy 8 lóerejű járgány

a legjobb karban, 500 drb kőrifa és szilfa bognár-munkákra, jutányos áron eladó.

Bővebb értesítést ad a tulajdonos

Kiss Pál,
Kupuszinán.

2—2

HARKÁNYI GYÓGYFÜRDŐ.

Magyarország, Baranya megye.
Fürdőidény: május hó 1-től szeptember 30-ig.

Az osztrák-magyar birodalomnak ezen vizgazdag, legmelegebb és legerősebb kénforrása a legsikeresebb eredmények által hírnevét már megállapította, amit igazol az évről-évre szaporodó vendégek száma. Ezen 62.5 és 64 C. fokú természetes artézi kénforrások kettős gyógyítási hatással bírnak **csúszos, köszvény, görvély, idült bőrkütegekre, aranyér, női bántalmakra, fogamzási hiányok, sebészek, daganatok, higanyos gyógyszerek által okozott mérgezésekre, továbbá máj, lép, általán mirigydaganatokra, nehéz hallás, idült szembajok és ivarszervi bántalmak ellen.**

Figyelemre méltó újdonságul jelezhető, hogy a múlt évben egy díszes svájci modorban épült **kávéház és ebédlő** — összekötve a fürdőszállodalával fedett csarnokkal — áll a t. c. közönség kényelmes használatára.

Az utazásra ajánlható Budapest-pécsi vasut, Déli vasut, Budapest-kiszabai vonalon, állomás: **Pécs**: Alföldi vasut Eszéken át Villányig, Mohács-pécsi vasut, állomás: **Villány**.

Bővebb felvilágosítást a legnagyobb készséggel nyújtanak: **dr. Heller József** rendelő fürdőorvos és a fürdőbérő **Blümel Ferenc**.

Posta- és távírdaállomás.

Harkány, 1891. évi május havában.

A fürdőigazgatóság.

Hirdetmény.

Az Osztrák-Magyar-Banknak Szabadkán újonnan felállított fiókja 1891. évi június hó 8-án fog a **Baththyányi-utca 357/a sz. ház első emeletén** levő helyiségekben megnyitni és az irodai órák egyelőre reggeli 8 órától délutáni 2 óráig állapították meg. A fióktérlet üzleti köre kiterjed:

- a) bankképes váltók, értékpapírok és szelvények le-
számítására,
 - b) váltók, értékpapírok és szelvények bizományi be-
szedésére,
 - c) váltófogadványok bizományi beszerzésére (az
elfogadott első váltó átvétele stb.)
 - d) Szabadka és mindkét főintézet, továbbá vala-
mennyi bankfiók között bankutalványok kiállítására és
berállítására.
 - e) alkalmas értékpapírokra való kölcsönzésre,
 - f) esedékessé vált, de egy évnél nem régebben
lejárt szelvények kifizetésére,
 - g) mindennemű értékpapírokhoz való szelvények
bizományi beszerzésére, amennyiben a szelvények át-
vétele valamely bankintézet helyén eszközölhető,
 - h) értékpapírok és ércpenézek bizományi vételére és
eladására,
 - i) aranyak vételére és eladására,
 - k) külföldi helyekre szóló utalványok bizományi be-
szedésére,
 - l) letételeknek a főintézetekhez való elküldés végett
átvételére,
 - m) pénzeknek, rövid lejáratú váltóknak és érték-
papíroknak folyó számlára való átvételére (giro-üzlet),
 - n) bankjegyeknek bankjegyekre való kicserélésére.
- Az Osztrák-Magyar-Bankkal való üzleti közlekedésre megállapított kimerítő határozmányok a fióktérlet által kérelemre ingyen szolgáltatnak ki.

Szabadka, 1891. évi június havában.

3—2

Osztrák-Magyar-Bank szabadkai fióktétele.

Zombori m. kir. folyammérnöki hivatal.

Arlejtési hirdetmény.

A nagyméltóságú földmívelésügyi m. kir. miniszter ur 1891. évi május hó 9-én 20184. sz. alatt kelt magas rendeletével a nagy Dugabara mentén létesítendő dunai párhuzammú létesítésére szükséges 3241-88 m² kőhányási kőanyag beszerzését engedélyezvén, ezen közzététel biztosítása végett az alulírt kir. folyammérnöki hivatalnál **folyó évi június hó 9-én d. e. 10 órakor zárt ajánlati versenytárgyalás** fog tartatni.

A közzétételre versenyezni óhajtok tartoznak lepecsételt ajánlataikat a szállítási feltételeknek megfelelőleg „Ajánlat közzétételre” cím alatt a kitűzött nap délelőtti 10 óráig az alulírt kir. folyammérnöki hivatalnál benyújtani és az ajánlathoz a zombori m. kir. adóhivatal nyugtáját mellékelni, mely igazolja, hogy az ajánlati összegnek 5%-a, mint bántéppénz, a nevezett adóhivatalnál letétbe helyeztetett; megjegyezvén, hogy a fent megjelölt határidő után illetve fenti határozmányoktól eltérőleg érkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A szóban forgó szállítványra vonatkozó műveletek illetve feltételek, az alulírt kir. folyammérnöki hivatalnál a hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Zomborban, 1891. évi május hó 25-én.

3—3 M. kir. folyammérnöki hivatal.

3604. sz.

kig. 1891.

Pályázati hirdetmény.

A Kiskér községben megüresedett, 300 frt évi fizetéssel javadalmazott, községi irnoki állásra pályázatot hirdetek s felhívom a pályázni kívánókat, hogy szabály szerint felszerelt, s nyelv ismereteiket is igazoló pályázati kérvényüket, hozzám **f. évi június hó 8-ig** benyújtsák.

Kula, 1891. évi május hó 24-én.

Dr. Molnár Károly,
főszolgabíró.

2—2

Zombor, 1891. Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdájából.

Kundmachung.

Am 8. Juni 1891 wird das in Szabadka neu errichtete Filiale der Oesterreichisch-Ungarischen-Bank in den im 1. Stockwerke des Hauses Nr. 357/a in der **Baththyány-Gasse** befindlichen Lokalitäten eröffnet, und werden die Bureaustunden deselben von 8 Uhr Früh bis 2 Uhr Nachmittags bis auf Weiteres festgesetzt.

Der Geschäftskreis der Filiale wird umfassen:

- a) *Eskomptierung* von bankmäßigen Wechseln, Effekten und Coupons,
- b) kommissionsweises Inkasso von Wechseln, Effekten und Coupons,
- c) kommissionsweise Einholung von Accepten (Behebung der acceptirten Primen etc.)
- d) *Ausstellung und Einlösung* von Bankanweisungen, zwischen Szabadka und den beiden Hauptanstalten, sowie sämtlichen Bankfilialen,
- e) *Belehnung* von hiezu geeigneten Werthpapieren,
- f) *Auszahlung* von verfallenen, jedoch nicht über ein Jahr fälligen Coupons,
- g) kommissionsweise Besorgung von Couponsbogen zu Werthpapieren aller Art, sofern die Behebung der Couponsbogen auf dem Standorte einer Bankanstalt erfolgen kann,
- h) kommissions An- und Verkauf von Effekten und Münze,
- i) An- und Verkauf von Gold,
- k) kommissionsweise Beschaffung von Anweisungen auf ausländische Plätze,
- l) Uebernahme von Depositen zur Absendung an die Hauptanstalten,
- m) Uebernahme von Geldern, Wechseln und Effekten mit kurzer Verfallszeit in laufende Rechnung (*Giro-Geschäft*),
- n) *Verwechslung* von Banknoten gegen Banknoten, Die ausführlichen Bestimmungen für den Geschäftsverkehr mit der Oesterreichisch-Ungarischen-Bank werden von dem Filiale auf Verlangen unentgeltlich ausgefolgt.

Szabadka, im Juni 1891.

Oesterreichisch-Ungarische-Bank Filiale Szabadka.

3934. szám.

kig. 1891.

Pályázati felhívás.

Bács községben megüresedett s 500 frt évi fizetéssel javadalmazott segédjegyzői állásra pályázat nyitattik.

A jegyzői szigorlatok letételét igazoló törvényhatósági bizonylattal felszerelt kérvények hozzám **június 14-éig** nyújthatók be.

Hódsághon, 1891. évi május 29-én.

VISSY JÓZSEF,

főszolgabíró.

3—1

736. sz.

kig. 1891.

Pályázati hirdetmény.

Felső-Szent-Iván községben a vármegyei tekintetes törvényhatósági bizottság részéről 59/közügy. 1891. sz. a. jóváhagyott községi rendőrségi szabályrendelet értelmében egy, évi 360 frttal javadalmazott rendőrvetetői és négy, évi 240 frttal díjazott gyalogrendőri állások választás útján leendő betöltésére ezennel pályázat nyitattik.

Felhívtnak tehát mindazok, kik ezen állások valamelyikét elnyerni óhajtják, hogy sajátkezőleg irt kérvényüket, a keresztlevél, magyar honpolgárságukat, a magyar nyelv teljes tudását, erkölcsi magaviseletüket igazoló hatósági, ny testí épségükéről szóló községorvosi s eddigi alkalmaztatásukat előtűntető egyéb bizonyítványokkal felszerelten alulírt községi előjáróságra címezve a községi jegyzőnél **f. évi június hó 14-ig** benyújtani annál is inkább el ne mulasszák, mert a később érkező folyamodványok figyelembe vétetni nem fognak.

A megállapítandó egyenruhát a rendőrök sajátjukból kötelesek beszerezni.

A választás f. évi június hó 15-én Felső-Szt-Iván községházánál fog megejtetni.

Felső-Szt-Ivánon, 1891. évi május hó 27-én.

Horváth Máté,
jegyző.

Kancsár Mihály,
bíró.

3—2